

Pol iratuluwi nongan iya kili hu para Rom

¹ Yo Pol, yo ara ndramat hamou para poya mbulen ta Kristus Yesu. Yiy iyoh yo tehe aposel hamou pe iyki yo para pohoweya nongan hiyan ta Ngindrai—

² nongan hiyan mepo kinpwatisingiy koluw kinna iyau kili hu poropet tan ita nondriya hu Nongan Haiyan

³ mepo iwong iyata Norun. Yiy irayah tehe ndramat pe yiy ara ndraye King Tepit hamou.

⁴ Yiy mepo Mwoiwan ara haiyan, ara pwain-ganiy yiy iyapolo pwoke tehe yiy noru Ngindrai, mepo itine kimat: Yiy, ara Yesu Kristus Yapan torou.

⁵ Iyau ngala Yesu Kristus opu, Ngindrai iyki pahas pe mbulen para aposel isa kili worou, para kayoh hu ndramat kayau mwalinga hu ndraye ndramat masih para hu kapwotisingi lohongahu ndrision kiya kili Yesu pe koho ndruwan.

⁶ Pe wawu yi, ara para sura yihu Ndrāmira Lah mepo Yesu Kristus kiniyoh hu, pe wawu ara atan.

⁷ Yo uratuluwi nongan iya kili wawu ndramira Rom masih kene mepo Ngindrai ndriyan kinmbuluhi wawu, pe kiniyoh wawu para karayah hu ndramiran haiyan: Pahas pe ndriya wayis iyau kili Ngindrai Tamarou pe iyau kili Yapan Yesu Kristus isa kili wawu.

Pol inamiliy para kiya saisai kiya Rom

⁸ Nakuwong kimu toro, yo urawuloh iya kili Ngindrai ato iyau kili Yesu Kristus isa kili wawu masih, paratesah, lohongai ndrisiyon ta wawu, ara kantiyaniy kinna kol pwan masih kene.

⁹ Ngindrai ara andre kipwokeyani nongno tehe upo mbulyan iyapolo ndriyo masih iya pohoweya nongan hiyan ata Norun. Pe lang masih ngara kuro lohongani wawu.

¹⁰ Pe lang masih ngara kutohun tehe kiya namiliwai pwokeyan ta Ngindrai, pe kipa hiyan kisato, pwen andre kusa saisai kusa kili wawu.

¹¹ Yo unamiliy imwonen para kusa nime wawu, para kusaiki yukyuk hayah ta Mwoiwan Haiyan kisa kili wawu para kipwokeyani wawu—

¹² pwen pe andre kipwokeyani lohongai ndrisiyon tawawu pe lohongai ndrisiyon ato, pwen andre kipwokeyani ndriya worou hamou-hamou.

¹³ Wawu nali yo unamiliy para wawu kapa-hasaniy tehe, lang soyon ngara kulohonge para kusa kili wawu para kusopwat wawu karayah Kristen tehe kunmbusiy kinna kili hu Ndramira Lah hayah. Hapeko hapesah isingori yo pe kusa nime wawu pwi.

¹⁴ Ngindrai iyki mbulen isa kili yo para kusopwat hu Krik pe hu Krik pwi yi, pe hu ndramat hu pahas iya lohongai pe hu ndramat lohonga hu kinpahas pwi.

¹⁵ Tehen tora ko ndriyo ara itine para kupohowei nongan hiyan kisa kili wawu mepo tora Rom i.

¹⁶ Yo kunhomasi para kupohowe nongan hiyan pwi, paratesah, nongan hiyan ara pwoke ta

Ngindrai para kisopwat hu ndramat masih mepo hupwotisingi lohonga hu: yihu Yutah imu, pe iyamulan hu NDRAMIRA Lah.

¹⁷ Paratesah, iyau nongan hiyan opu, kultuw imwonen ta Ngindrai kinsa yelan ngawan, pe yiy mepo kultuwayin imwonen iya kili Ngindrai iya lohongai ndrision, ara andre lohongai ndrision tan kimbusi yiy kiro mwalen, tehe pwayan kinpwai: “Yiy mepo kultuwayin imwonen, ara lohongan ndrision andre kimbusi yiy kiro mwalen.”

Ndrina lokuh ta Ngindrai iya kili hu ndramat humbusi pakut mwomwan

¹⁸ Ndrina lokuh ta Ngindrai iyau kol paingan yang, ara kintayah ngawan kinsa kili hu masih mepo hu ndrhisani kultuw imwonen ta Ngindrai. Pe hu ndramat kultuwaye hu pwassin, pe kultuwayi hu mepo kinmwonen pwi, ara hu isingori nongan ndrokonan.

¹⁹ Pwen kultuwayi Ngindrai mepo hupahasaniy, ara ileu iya kili hu. Paratesah, Ngindrai imbusiy ileu iya kili hu.

²⁰ Pe hunimei iya mara hu pe lohonga hu kinileu iya tesah mepo kanmangsaniy, pwen hu ndramat hukanlahiy para hu kapa pwi kiya aliy, ara pwi, paratesah, iro mwonen Ngindrai imangsani kol pwan, ara ipwaingani hukultuwayin—pe ipwaingani pwoke tan mepo andre kinto-kinto, pe kultuwayin mepo ihohin.

²¹ Paratesah, konan hu kanpahasani Ngindrai, hapeko hu kanhari ngalan tehe yiy Ngindrai ara pwi, pe hu kanrawuloh kinna kili yiy pwi, pe

lohongai hiyan kinto kili hu pwi, pe lohongahu iya pwi.

²² Konan hu kapa lohongai waison kiro kili hu, hapeko lohongai waison kinto kili hu pwi

²³ pe hu kantotohun kinna kili Ngindrai mwalen pwi, hapeko hu totohun iya kili hu sumwoiwa hu nombungong tehe ndramat mepo kinmat, pe iya kili hu norukan para wohowoh, pe hu kan para tokuyai, pe hu kan para seselek.

²⁴ Tehen tora ko Ngindrai itali hu huya non-driya hu namiliwahu para hu kultuw pwassin tahu, pe iya kultuw para pilah mepo imbusi hu konto howen pwi, pe humbusi kultuw mwomwan para kiyki masirai kiya nombuwe hu hamou-hamou tahu.

²⁵ Pe husuluyani nongan ndrokonan ta Ngindrai iya nongan pwasoyou. Pe hu totohun pe hupo mbulya hu melit mepo Ngindrai imangsani, hapeko hu kantotohun kinna kili Ngindrai mepo imangsani hu melit pwi—yiy mepo andre koro hari ngalan lang masih. Ndrokonan.

²⁶ Paratesah, tunan aroko, pwen Ngindrai itali hu para hu kambusi hu kultuwayi pilah para kiyki masirai. Pe yihu pihin tahu ara husuluyani hu kultuw hiyan para yesowai pe huho ndruba kultuw mwomwan iya kili hamou-hamou tahu.

²⁷ Pe hu kamai ara humbusiy tehen aliy i, husuluyani kultuw hiyan para yesowai, pe kultuwayi pilah ara ipakarawani hu pe hupo pilah iya kili hamou-hamou. Pe hu kamai ara hurakultuw mwomwan iya kili hamou-hamou pe yihu wiri kora mwomwan tahu iya hu kultuw mwomwan tahu humbusiy.

28 Pe mbuwali hu para kalohonani lohongai hiyan ta Ngindrai, pwen Ngindrai itali hu huya lohongai mwomwan tahu para hu kambusi tesah mepo hu kanlahiy para hu kambusiy pwi.

29 Pe yihu kanpep kinna hu kultuw pwassin handra-handra, kultuwayi sinai, mwolou pe kultuw pwalan. Pe hu namili melit ta hamou, hutin-gundru ndramat, hu hingas, pe hu pwasoyou pe hupwotisi ndramat. Pe hu ndramat para pwahalte,

30 pe para rasmus nongan, pe hu ngara kamwis-nani Ngindrai, pe hu ndramat para lomei o mwaihei, pe hu ndramat para tandroindroi pe hu ngara kasikiye hu, pe humburi lohongai para kambusi kultuw mwomwan, pe hu konho hilingi tamahu pe tinahu pwi;

31 pe lohongahu inun, pe lohongahu ndrision pwi, ndrityahu kinmbuluhi hu ndramat pwi, pe koisirai kinto kili hu pwi.

32 Pe konan yihu pahasani pwahanou imwonen ta Ngindrai, pwen hu mepo humbusi hu kultuw tehen tora, ara andre hu kamat kaliy. Pe hukonto wayaniy para kambusi hu kultuw aro ko pwi, hapeko yihupa hiyan iyatahu para hukoro mbusiy i.

2

Tamwanye imwonen ta Ngindrai

1 Pwen tehen torako wawu ndramat mepo ngara akarasusut nongan kiya kili hamou, ara ankanlahiy para akandrihisani mwomwan pwi, paratesah, sehe nongan akarasusut kiya kili

hamou, ara wawu tora pwalngani wawu mbukenan, paratesah wou mepo arasusut nongan, ara wawu ngara akambusi hu melit kiya wule tehen aliy opu.

² Worou tupahasaniy tehe tamwanye ta Ngindrai ara imwonen pe ndrokonan, iya kili hu mepo ngara hu kambusi hu kultuw aro.

³ Pwen pe wou mepo ndramat o mwaihei arasusut nongan iya kili hu, pe wou ngara ambusi hu melit tehen aliy i, pwen apa andre awop tamwanye ta Ngindrai, ndre?

⁴ Pe wawu nime namiliwa Ngindrai, ara tehe mwaihei opu, namiliwan ara namandran, pe ngara kiramwaitini hu nopwaran pe ngara kiro tine pwokeyan. Pe anyirowei tehe namiliwa Ngindrai ara ita luwani wou para arapaiwani ndriyam, ara pwi.

⁵ Hapeko tunan payam pwokeyan pe mbuwalim para arapaiwani ndriyam, pwen atapo sura kora mwomwan isa kili wou mbukenam, kiro mwonen lenge ndrinalokuh ta Ngindrai, pe tamwanye imwonen tan kirayah.

⁶ Pe Ngindrai, ara andre kiyki kene ndramat hamou-hamou, ara kiho ndruwa tesah kinmbusi.

⁷ Pe yihu mepo ngara koro mbusi kultuw hiyan, ara andre kimbusi hu mangalahu, pe andre kahaiyani hu pe Ngindrai andre kimbusi hu koro mwalen.

⁸ Hapeko hu mepo ngara hu kalohongani hu mbukenan, pe hundrihisani nongan ndrokonan pe huho ndruwa kultuw mwomwan, ara andre hu kawiri koranhu pe hu kawiri ndrinalokuh ta Ngindrai.

⁹ Nopwaran pe ngandran andre kiwiri hu ndramat masih mepo humbusi kultuw pwassin, andre hu Yutah kawiriy kimu na, pwen kamulan hu NDRAMIRA Lah.

¹⁰ Hapeko Ngindrai andre kiyki mipwan hiyan, pe kihari ngalahu, pe kiyki ndriya wayis kiya kili hu masih mepo ngara hu kambusi hiyan: andre kiya kili hu Yutah kimu na, pwen kamulan kiya kili NDRAMIRA Lah.

¹¹ Paratesah, Ngindrai ara kinho hire pwi.

¹² Pe hu masih mepo ngara hu kambusi pakut mwomwan kinto ndruwa nongan para pwahanou pwi, pe humbusi pakut mwomwan, ara andre hu kawiri kora mwomwan humbusiy. Pe hu mepo huro pahandra nongan para pwahanou pe humbusi pakut mwomwan, ara andre hu koro tine nongan kiyau nongan para pwahanou.

¹³ Paratesah, kultuwaye ndramat hamou andre kinmwonen kapa kihilingi Nongan para Pwahanou pwi, hapeko hu mepo huho ndruwa nongan para pwahanou, ara andre Ngindrai kipo-howe hu ndramat imwonen.

¹⁴ Pe hu NDRAMIRA Lah ara nongan para pwahanou kinto kili hu pwi, nongan para pwahanou tahu ngara hu kambusiy, ara yihu ngara kambusi tesah nongan para pwahanou ipwai. Pe yihu ara manongan para pwahanou tahu mbukenan, konan kapa nongan para pwahanou kinto kili hu pwi.

¹⁵ Pe kultuwaye hu ara iyinganiy tehe nongan para pwahanou, ara Ngindrai kintatuluwiy ita ndriyahu, pe lohongahu ipwoke iya aliy, pe hu penani hu, hapeko lohonga hu ara ngara

kipenani hu.

¹⁶ Pe hu lohongai kokohon tahu ndramat, ara Ngindrai andre kiyki hu koro tine nongan kiyau kili Yesu Kristus kiro mwonen lang para tamwanye. Pe melit aro andre kirayah kiyau nongan hiyan urupo pohowe iye.

Hu Yutah pe Nongan Para Pwahanou

¹⁷ Kiya, kapa apohowe wou Yutah hamou, pe aiki lohongam masih iya nongan para pwahanou pe asikiye wou tehe wou ara ata Ngindrai,

¹⁸ pe kapa apahasani namiliwan pwokeyan pe tesah mepo ihohin, paratesah, anpahas kinna nongan para pwahanou,

¹⁹ pe kapa lohongam kipwoke pe aluwani hu ndramat marahu iyoh, pe arayah ngana sui sih kiya kili hu mepo hu tora lokuhan,

²⁰ pwen pe arayah ndramat hamou para hinuwani hu ndramat mepo lohongai waison kili hu pwi, pe arayah ndramat hamou para hinuwani hu ndramat mepo lohongahu kiniman pwi, paratesah, nongan para pwahanou ara apa ita kili wou, pe apahasani melit masih pe tesah apwai ara ndrokonan—

²¹ pwen pe wou mepo ngara ahanuwani hu ndramat hayah, ara ngara ahanuwani wou mbukenam, ndre pwi? Wou mepo ngara apohowe nongan para mbuna akapahana, ara ngara apahana, ndre pwi?

²² Wou mepo ngara apa hu ndramat mbuna kapopilah, ara ngara apopilah, ndre pwi? Wou mepo ngara apa mbuna akatotohun kiya kili hu

kerewek, ara ngara apahana hu kerewek nondriya hu yumwa totohun namandran, ndre pwi?

²³ Wou mepo ngara asikiye wou tehe apahasani nongan para pwahanou, ara antanuhuyani Ngindrai pwi, pe ngara andrihisani nongan para pwahanou.

²⁴ Tehe pwayan kinpwai toro: “Tunan wawu Yutah opu, pwen hu Ndramira Lah, ara hu pwasimiri ngala Ngindrai.”

²⁵ Pwen kultuw para sosondrih ndramat ara mahaiye para aliy kapa wawu koho ndruwa nongan para pwahanou, hapeko kapa wawu konto ndruwan pwi, pe kultuw para sondriti sangi ndramat, ara irayah melit omwaihei opu.

²⁶ Pe kapa hu mepo kansondriti sangi hu pwi, ara hu tokuyani nongan para pwahanou, pwen Ngindrai andre kinime hu tehe hu sondriti sangi hu, ndre pwi?

²⁷ Pe yiy mepo kinsondriti sangin pwi hapeko iho ndruwa nongan para pwahanou manau, ara andre kirasusut nongan kisa kili wawu Yutah mepo kantatuluwi nongan para pwahanou ita kili wawu, para sondriti sangi wawu. Paratesah, nongan para pwahanou ita kili wawu, hapeko wawu kantokuyaniy pwi.

²⁸ Pe kapa ndramat hamou kinsosondrih sangin, sosondrih ara, ara kinyingani yiy tehe yiy hamou para Yutah, ara pwi. Kultuw para sosondrih ara, ara kinwong kinna sosondrih para nombuwe ndramat o pwi, hapeko iwong iya sosondrih para ndriya ndramat.

²⁹ Ndramira Yutah ndrokonan, ara yiy mepo ndriyan iro mwonen iya kili Ngindrai. Pe kultuw

para sosondrih ara sosondrih para ndriya ndramat, pe iyau kili Mwoiwan Haiyan, pe kinyau nongan para pwahanou mepo kanratuluwiy, ara pwi. Pwen ndramat tehe tora, ara andre Ngindrai kipwesani yiy, pe ndramat andre kinpwesani yiy pwi.

3

Lohongai ndrisiyon ta Ngindrai

¹ Pwen tesah hiyan andre awiriy kapa arayah tehe Yutah hamou, ndre tesah hiyan andre awiriy kiyau kultuw para sosondrih sangi ndramat?

² Iyau poho sai soyon masih! Pe Ngindrai ipwotisingi lohongan iya kili hu Yutah imu iya hu nongnan masih.

³ Pe kapa yihu hayah lohonga hu ndrisiyon pwi, pwen wawu mbuna kapa ndre tunan ara, pwen Ngindrai andre kinto ndruwa nongnan pwi.

⁴ Pwi masih! Ngindrai ara ngara kiwong ndrokonan, pe hu ndramat masih ara ngara hu kapwasoyou. Tehe pwayan kinpwai,

“Pe kapa awong, ara nongnam andre kipwain-ganiy tehe wou awong ndrokonan.

Pe andre aramwaitini hu mepo huiki wou aro tine nongan.”

⁵ Hapeko kapa hu kultuwayi worou kinmwonen pwi, pwen kultuwayi Ngindrai ara imwonen masih, pe andre tukapa tesah? Pwen andre kipwainganiy tehe Ngindrai ara kultuwayin hiyan pwi, pe iyki ndrinalokuh tan isa kili tou? (Yo urupo wong iya lohonga ndramat o mwaihei.)

⁶ Aro ndrokongan pwi! Kapa Ngindrai kultuwayin hiyan pwi, pwen andre kiramwanye hu ndramat tapeh?

⁷ Pe hamou andre kikokou kipa, “Kapa pwa-soyou to kipwaingani nongan ndrokongan ta Ngindrai kisa yelan, pwen paratapeh pe hutopo tasusut nongan isa kili yo tehe pakut to ara mwomwan?”

⁸ Hu ndramat hayah hu rakokowani rou hupa toro, “Tukoro mbusi pakut mwomwan, pwen hiyan andre kipwen aliy.” Pwen hu mepo hu rakokowani rou tora, ara andre hu kakuni kora hu.

Ndramat hamou kultuwayin ngara kiro mwo-nen o, ara pwi

⁹ Pwen andre tukapa tapeh ara? Worou hiyan, ndre? Pwi masih! Worou kanpwainganiy pwen tehe worou Yutah pe hu Ndramira Lah, ara worou masih tuyawule ko, ngara tukambusi pakut mwomwan.

¹⁰ Pe pwayan kinpwai toro:

“Ndramat hamou kultuwayin ngara kiro mwo-nen o, ara pwi. Hamou pwi.

¹¹ Ndramat hamou lohongai ileu iro kili yiy o, ara pwi.

Ndramat hamou ngara kiho ten Ngindrai o, ara pwi.

¹² Hu ndramat masih lohongahu kintali Ngindrai, pe hu masih kana pwalngengei,
Pe ndramat hamou kiro mbusi hiyan o, ara pwi,
hamou pwi masih.

13 Pe hu poho hu ara ita te tehe hu ngat para tona hu ndramat,
pe ngara hu kapwandrandramam kiyau kalamehu.

Pe mbuwangusu hu, ara tehe hu mwat ma-pairahu.

14 Pe pohohu ara ipep iya hu nongan tunguyan para tenten.

15 Pe ndrikahu ara lahilahin para katingundru hu ndramat.

16 Nopwaran pe ngandran, ara ita memeranihu,

17 pe hukowu para hu kaiki ndriya wayis kiya mwalingahu ndramat.

18 Pe nohowai ta Ngindrai, ara kinto kili hu pwi.”

19 Pwen worou pahasani nongan para pwahanou masih ipwai, ara iwong iyata hu mepo hutora pahandra nongan para pwahanou, pwen hu ndramat masih andre hu kanwong pwi. Pe hu ndramat masih hu konto hiyan kinna mbulmara Ngindrai pwi, pe andre hu kawiri korahu.

20 Pe hamou andre kinpa kultuwayin imwonen iya mbulmara Ngindrai iyau lohongai para nongan para pwahanou, ara pwi. Iya nongan para pwahanou opu, worou tuyirowe pakut mwomwan torou.

Tuwiri kultuw imwonen iyau lohongai ndrision

21 Hapeko mahapo, kultuw imwonen ta Ngindrai ara kinsa yelan, pe andre tukonto ndruwa nongan para pwahanou pwi, konan

kapa Nongan Para Pwahanou pe hu poropet kanratiyaniy.

²² Pe kultuw imwonen aro, ara Ngindrai kiniykiy iyou kili Yesu Kristus iya kili hu ndramat masih mepo hu pwotisingi lohongahu. Pe kultuwaye Ngindrai iya kili hu Yutah pe hu ndramiralah, ara ihisoule ko,

²³ paratesah, hu ndramat masih ara kanmbusiy pakut mwomwan pe worou ara tusahahindringou para kaya kolo Ngindrai nonowan.

²⁴ Pe iyou pahas ta Ngindrai, pwen imbusi worou tutopo mwoimwoi pe turopo mwonen, ikonuhi rou iyou kili Kristus Yesu.

²⁵ Ngindrai kiniyki Krisitus tehe yukyuk sih para kimat pe ndreyen—kirapiyani hu pakut mwomwan torou iyou lohongai ndrision para kimat tan. Yiy imbusiy kultuw imwonen tora para kiyngani lohongai hiyan atan, paratesah, koluw, hu ndramat ngara kambusi pakut mwomwan pe Ngindrai ara kinohoiki kora pakut mwomwan tahu pwi—

²⁶ Ngindrai imbusiy toro para kipwaingani kultuw imwonen tan kiro lang mahapo, pe yiy ara imwonen, pwen pe andre koro mwonen kiya kili yiy mepo ngara kimbusi kultuw imwonen kiya kili hu mepo huiki lohongai ndrision tahu iya kili Yesu.

²⁷ Pwen, kiya, andre kasikiye ndramat kiya tesah? Pwi yoh. Paratesah, iyou sehe lohongai para nongan para pwahanou? Nongan para pwahanou ara para kambusiy, ndre pwi? Pwi yoh, hapeko iyou nongan para pwahanou mepo andre kambusiy kiyau lohongai ndrision.

28 Paratesah, ndramat hamou ara andre kiro mwonen kiya lohongai ndrision tan, pe andre kanmbusiy kinyau nongan para pwahanou pwi.

29 Pwen Ngindrai, ara Ngindrai ata hu para Yutah ko, ndre? Pe yiy Ngindrai ta hu Ndramira Lah i, ndre pwi? Ehe, Yiy Ngindrai ta hu Ndramira Lah i.

30 Pwen Ngindrai torou ara hamou opu, pe imbusi hu hurayah imwonen ara kinyau sosondrih pwi, pe iya lohongai ndrision tahu. Pe hu ndramat kansosondrih kinna ta hu pwi, ara lohongai ndrision tahu iyawule ko.

31 Pwen lohongai ndrision iye ara kinrapiyani nongan para pwahanou, ara pwi masih. Lohongai ndrision ara, ara ipwokeyani nongan para pwahanou.

4

Lohongai ndrision ta Apraham ara imbusi yiy irayah ndramat imwonen

1 Pe andre tukapa tesah kiyata tumburou Apraham mepo yiy ndrayerou? Pe tesah kinmbusiy mepo imwonen iya kili Ngindrai?

2 Pe kapa ndrokona tehe Apraham, kultuwayin imwonen, ara iya hu mbulyan, pwen ilahiy para kisomwani yiy kiya aliy—hapeko andre kinsomwe yiy kinto mbulmara Ngindrai pwi.

3 Pe Nongan Haiyan ara ipa tesah? “Apraham ipwotisingi lohongan iya kili Ngindrai, paratesah, lohongai ndrision tan ara imbusiy pe Ngindrai ipa yiy ara kultuwayin imwonen.”

⁴ Ndramat hamou ipo mbulen, pwen hu kenne sowani yiy iya aliy, ara tehe yukyuk pwi. Hapeko ara iya soiwi mbulyan.

⁵ Pwen ndramat hamou kinhopo mbulen pwi hapeko iyki lohongan iya kili Ngindrai, mepo ngara kirapaiwani kultuwayi hu ndramat kultuwayi hu pwassin. Pwen hu ndramat tora, ara lohongai ndrisiyon tahu, ara imbusi hu hurayah ndramat mepo kultuwayihu imwonen.

⁶ Pwen Tepit iwong iyawule tehen aliy i. Ipa pwesai kiya kili hu ndramat mepo hu kanpo mbulen pwi, hapeko Ngindrai ipa kultuwayi hu ara imwonen.

⁷ “Pwesai ita kili hu ndramat
mepo Ngindrai itali hu pakut mwomwan
tahu
pe irapiyaniy iyau.

⁸ Pwesai ita kili ndramat
mepo Yapan kinlohongani pakut mwomwan
tan pwi.”

⁹ Pe pwesai mepo Tepit iwong iya aliy, ara ata hu ndramat mepo hu sosondrih sangi hu ko, ndre, iyata hu ndramat mepo hu kansondriti sangi hu pwi yi? Worou ngara kapa lohongai ndrisiyon ta Apraham, ara imbusiy pwen Ngindrai ipa yiy ndramat kultuwayin imwonen.

¹⁰ Pe Apraham ara iro tehen tapeh pwen Ngindrai ipohowe yiy ndramat kultuwayin imwonen? Apraham kinsondriti sangin pwen, ndre mapu? Apraham, ara kinsondriti sangin mapu, pe Ngindrai ipohowe yiy ara ndramat imwonen.

¹¹ Pe Apraham kinsondriti sangin mapu, pe lohongai ndrisiyon tan, ara imbusiy pe Ngindrai

ipohowe yiy ndramat imwonen. Pe sosondrih tan ara ipwaingani kaipisan tehe yiy ndramat imwonen. Pwen yiy ara tumbu hu ndramat masih mepo hu kansondriti sangi hu pwi, hapeko yihu pwotisingi lohongahu. Pwen Ngindrai andre kipohowehu tehe hu ndramat imwonen.

¹² Pe yiy yi ara tumbu hu ndramat mepo hu sondriti sangi hu. Pe hu kansondriti sangihu ko pwi, hapeko huho ndruwa kultuwayi tumbu rou Apraham mepo kansondriti sangin mapu, pe lohongan ndrision, ara iro.

¹³ Tapaniu mepo Apraham pe ndrayen hu kanwiri tehe andre hu karayah mbukena kol pwan, ara kinyau nongan para pwahanou pwi, hapeko iyau lohongai ndrision mepo imbusi hu hurayah ndramat imwonen.

¹⁴ Paratesah, kapa tapaniu mepo Ngindrai andre kiykiy, ara para kiya kili hu mepo huho ndruwa nongan para pwahanou, pwen lohongai ndrision, ara lohongai mwaihei o. Pe tapaniu ta Ngindrai ara irayah melit mwaihei.

¹⁵ Pe kapa nongan para pwahanou pwi, pwen hu ndramat andre hu kandrihisani nongan. Paratesah, nongan para pwahanou, ara ngara kiyki ndrinalokuh ta Ngindrai.

¹⁶ Pwen tehen tora ko, tapaniu isa, ara iyau lohongai ndrision ta Apraham, pwen pe hu ndraye Apraham masih, ara andre hu kawiri tapaniu kiyau pahas ta Ngindrai. Pe tapaniu ara, ara kinna kili hu mepo huho ndruwa nongan para pwahanou o, ara pwi, hapeko iya kili hu mepo lohongahu ndrision tehe ta Apraham i. Apraham ara irayah tumbu rou masih.

¹⁷ Tehe pwayan kinpwai toro: “Yo kunmbusi wou antayah tumbuhu ndraye hu ndramat soyon.” Pwen tapaniu ara, ara imbusi Apraham irayah tumbu rou iya mbulmara Ngindrai, paratesah, ipwotisingi lohongan. Pe yiy Ngindrai mepo ngara kiyki taleh kiya kili hu ndramat kanmat. Pwen melit mepo konho nimei pwi, ara Ngindrai ipwatarapwanai o, pwen o andre kanimei.

¹⁸ Pe konan hu ndramat masih hu kanpwotisingi lohongahu pwi, Apraham ipwotisingi lohongan iya melit itapo isa, pwen irayah tumbuhu ndraye hu ndramat masih. Pwen tehe titiye kinpwai kinna atan, “Pe tumbum hu ara andre hu kahon.”

¹⁹ Pe ndrokonan para aliy, Apraham ara hayou tan ara masangat, pe kinna parangoloh masih, lohongai ndrision tan, ara pwokeyan. Pe mbundropwa Sara, ara kinlahiy para kipo mbunah pwi.

²⁰ Hapeko, Apraham lohongan mepo ipwotisingiy, ara kinmeu kinna tapaniu ta Ngindrai pwi, hapeko ipwokeyani lohongai ndrision tan pe ihari ngala Ngindrai.

²¹ Pe ipwotisingi lohongan pwokeyan tehe Ngindrai ara ilahiy para kimbusi tapaniu ara kirayah.

²² Pwen tehen tora ko, “Lohongai ndrision ta Apraham imbusi yiy irayah ndramat kultuwayen imwonen.”

²³ Hu nongan mepo ipa, “imbusi yiy irayah” ara kantatuluwiy kinna atan o, ara pwi,

²⁴ hapeko nongan ara iwong isa kili tou i, tehe Ngindrai andre kimbusi worou tukarayah ndra-

mat imwonen. Paratesah, tupwotisingi lohonga rou iya kili Ngindrai tehe yiy ihingini Yesu Yapan torou itine kimat.

²⁵ Ngindrai iyki yiy para katingundrun kiya hu pakut mwomwan torou, pe ihingini yiy isa mwalen para kimbusi worou tukarayah ndramat imwonen.

5

Ndriya wayis pe tesah itapo isa

¹ Pwen tehen torako, iyau lohongai ndrision torou opu, imbusi worou turopo mwonen. Pe tuwiri ndriya wayis iyapolo Ngindrai iyau kili Yapan torou, Yesu Kristus.

² Pe iyau kili yiy opu, lohongai ndrision torou irasayarou iro nondriya pahas iye mepo mahapo turopo tine aliy. Pe worou kasikiye rou kiya melit itapo isa, mepo ngana pwoke ta Ngindrai.

³ Pe ariya ko ara pwi, worou tukapwes i kiya hu nopwaran topo rayah kili tou, paratesah, worou kapahasaniy tehe hu nopwaran ara ngara kimbusi rou tupwoke,

⁴ pe tupwoke pwen ipwokeyani kultuw torou, pe kultuw torou ipwokeyaniy para tukoro pwo-tisingi lohongai kiya tesah itapo isa.

⁵ Pe melit mepo itapo isa ara andre kiniyki masirai kinsa kiltou pwi, paratesah, namiliwa Ngindrai iykiy isa ndriya rou, ara namandran iya iyau kili Mwoiwan Haiyan mepo kiniykiy kinsa kiltou.

⁶ Akanime, Kristus isa iro mwonen lang mepo worou pwokeya rou pwi, pwen imat para kisop-wat worou ndramat pakut torou mwomwan.

⁷ Pe ingandrah para ndramat hamou kimat kiya ta ndramat hamou kultuwayin imwonen; pe konan ndramat hamou hiyan, ara ingandrah para ndramat hamou kimat i.

⁸ Hapeko Ngindrai iyingani namiliwai tan mbukenan isa kili worou toro: Tandrohongan turo ndron hu ndramat pakut torou mwomwan, Kristus ara imat isa torou.

⁹ Pwen mahapo ndreye Kristus imbusi rou tukantayah ndramat imwonen, pe iyau kimat tan opu Ngindrai isopwat rou tusa mawen ndrinalokuh ta Ngindrai, iyau kili Yesou.

¹⁰ Paratesah, kapa tukoro tehe hu ndramat hu mwisnani Ngindrai, pwen kimat ta norun, ara kintandropwe rou tukantayah kowase Ngindrai. Pwen pe kintandropwe rou, pe maporosahayeh taleh ta Kristus andre kinsopwat tou!

¹¹ Pe aro ko pwi, hapeko tukapwesani Ngindrai i, paratesah, iyau kili Yapan Yesu Kristus torou kintandropwe rou.

Atam ipwaingani kimat hapeko Kristus ipwain-gani taleh.

¹² Tehen tora ko, pakut mwomwan isa kol pwan, ara iyau kili ndramat hamou o, pe kimat iyau pakut mwomwan, pwen sai aro ko, kimat iwiri ndramat masih, paratesah, hu ndramat masih, ara hu mbusi pakut mwomwan.

¹³ Paratesah, nongan para pwahanou kinsa mapu, pe pakut mwomwan ara iro kol pwan. Kapa nongan para pwahanou kinto pwi, pwen Ngindrai kinlohongani pakut mwomwan pwi.

¹⁴ Hapeko kimat ara iro lenge Atam ipoo isa matne lenge Mose. Pe hu mepo hu kandrihisani nongan para pwahanou sahin pwi. ara hu kanmbusi pakut mwomwan tehe Atam o pwi. Pe Atam ara tehe ndramat mepo andre kisa.

¹⁵ Hapeko yukyuk ta Ngindrai ara tehe pakut mwomwan ta Atam pwi. Paratesah, kapa hu ndramat hu mat ara iya pakut mwomwan ta ndramat hamou opu, pwen maporosahayeh andre kiyki pahas pe yukyuk tan iyau pahas ta ndramat hamou opu mepo Yesu Kristus. Pe pahas ara, ara iya kene kili hu ndramat soyon.

¹⁶ Pwen tehen aliy i, yukyuk ta Ngindrai, ara kinhisoule tehe pakut mwomwan ndramat hamou pwi. Pakut ta ndramat hamou ipwalngani hu ndramat, pe huro tine nongan. Hapeko hu pakut mwomwan ta hu ndramat soyon, ara imbusi Ngindrai iyki yukyuk tan para hu ndramat koro tehe hu ndramat imwonen.

¹⁷ Paratesah, kapa pakut mwomwan ta ndramat hamou, ara iyki kimat iya kili ndramat hamou, pwen maporosahayeh andre hu ndramat kawiri pahas ta Ngindrai mepo ipep tehe yukyuk para kultuw imwonen. Pe kultuw imwonen ta ndramat hamou opu Yesu Kristus, ara iramwai-tini pakut mwomwan ta ndramat hamou mepo imbusiy.

¹⁸ Pwen pe pakut mwomwan ta ndramat hamou opu, ara iyki hu ndramat masih hukoro tine nongan. Tehen tora ko, kultuw imwonen ta ndramat hamou opu, ara andre kimbusi hu ndramat masih hukaya hiyan, pe hukawiri taleh.

¹⁹ Pe ndramat hamou opu indrihisani nongan, pwen imbusi hu ndramat soyon para hukarayah hu ndramat para kambusi pakut mwomwan. Pwen pe tehen tora ko, ndramat hamou ihilingi nongan, pwen hu ndramat soyon andre hu karayah hu ndramat imwonen.

²⁰ Pe nongan para pwahanou isa pe pakut mwomwan tahu ndramat imandra, hapeko hape aleheh pakut mwomwan kimandra kiro aliy, ara andre pahas ta Ngindrai ara andre kimandra kiropo kiya manau.

²¹ Pwen tehen tora ko pakut mwomwan irayah pwokeyan pe iyki kimat, pwen pe pahas ta Ngindrai andre kipwokeyani kultuw imwonen, pe kiyki taleh mepo andre kinto-kinto kiyau kili Yesu Kristus Yapan torou.

6

Pakut mwomwan iyki kimat pe Kristus iyki taleh

¹ Pwen andre tukapa tesah ara? Tukoro mbusi pakut mwomwan manau, pwen pahas ta Ngindrai kimandra, ndre?

² Konan! Tumat iya pakut mwomwan, pwen pakut mwomwan andre kimbusi tou koro mwalen tapeh?

³ Koyu wawu imayit tehe worou masih ara tuwiri paptais, ara para tukarayah hamou opu, iyapolo Kristus Yesu, pe turayah hamou opu ara iya kimat tan i.

⁴ Pwen tuwiri paptais, ara tehe turoni tou pe tumat iyapolo Kristus, pwen tehe Kristus ara itine

kimat iya pwoke ta Tamarou, pwen worou i, ara andre tukoro mwalen kiya taleh howen.

⁵ Kapa tukapai kiyasura yiy toro kiya kimat tan, ara andre tukapai kiyasura yiy kiro mwonen kitine kimat.

⁶ Paratesah, tupahasaniy tehe kultuw saken torou, ara kantapaingiy kinna sura Yesu iho kei tondrih, pe pwoke para pakut mwomwan, ara andre kiya mwaihei opu. Pwen pe andre tukan-tayah pwandrendres para pakut mwomwan pwi.

⁷ Paratesah, ndramat mepo kinmat ara pakut mwomwan kinto kili yiy pwi.

⁸ Pwen kapa tukamat kiyapolo Kristus, ara tup-wotisingi lohongarou tehe andre tukoro mwalen sura yiy i.

⁹ Paratesah, tupahasaniy tehe Kristus kintine kimat, pwen andre kinimat paiwe pwi. Pwoke para kimat andre kintamwaitini yiy pwi.

¹⁰ Pe kimat mepo imat iya aliy, ara imat porosih o iya pakut mwomwan, hapeko taleh iro mwalen iya aliy, ara iro mwalen iyapolo Ngindrai.

¹¹ Pwen wawu koro ndruwa sai ara ko yi, wawu kamat kiya pakut mwomwan, pe akapai kiya kili Kristus Yesu, pe akoro mwalen kiyapolo Ngindrai.

¹² Pe tehen torako wawu mbuna koro pahandra pwoke para pakut mwomwan, pe akoho ndruwa hu kultuw mwomwan para nombuwe wawu mepo andre kimat.

¹³ Pe wawu mbuna akaiki nombuwe wawu hakai-hakai para kimbusi pakut mwomwan, tehe hu melit para mangseya mbulen para kultuw pwassin, hapeko akaiki nombuwe wawu tehe yukyuk kiya kili Ngindrai, tehe yihu mepo humat

pe husa tine paiwe. Pwen akaiki nombuwe wawu hakai-hakai kiya kili Ngindrai tehe hu melit para mangseya mbulen para kultuw imwonen.

¹⁴ Paratesah, wawu mbuna koro pahandra pwoke para pakut mwomwan, paratesah, wawu konto pahandra pwoke para nongan para pwahanou pwi, hapeko pahandra pwoke para pahas ta Ngindrai.

Tukarayah pwandrendres para kultuw imwonen

¹⁵ Pwen andre tukapa tesah ara? Tukambusi pakut mwomwan, paratesah, tukonto pahandra nongan para pwahanou pwi, hapeko tutopo pahandra pahas ta Ngindrai? Ara tehen tora pwi!

¹⁶ Akanpahasaniy pwi, tehe kiro mwonen akaiki wawu tehe yukyuk kiya kili ndramat hamou pe akahilingi yiy tehe hu ndramat para pwandrendres tan, ara wawu rayah hu ndramat para pwandrendres ta ndramat mepo wawu hilingi yiy ara—konan wawu karayah pwandrendres para pakut mwomwan mepo andre kiluwani wawu akaya kimat, ndre akahilingi nongan, pwen andre kiluwani wawu akaya kultuw imwonen.

¹⁷ Wawuro tehe hu ndramat para pwandrendres para pakut mwomwan, hapeko urawuloh iya kili Ngindrai, tehe wawuiki ndriya wawu masih pe wawuho ndruwa hinonou mepo wawu kanwiriy.

¹⁸ Wawu ara akantali pwoke para pakut mwomwan, pe akansarayah hu ndramat para pwandrendres para kultuw imwonen.

¹⁹ Yo urupo wong iya tesah ngara akambusi lang masih, paratesah, wawu tora kose manau iya tesah urupo wong iya aliy. Pwen tehe wawu ngara akaiki nombuwe wawu hakai-hakai tehe yukyuk para kiya pwandrendres para kultuw mwomwan, pe kimbusi pakut pwassin kimandra, pwen pe mahapo, ara akaiki wawu tehe yukyuk pe akoro pahandra pwandrendres para kultuw imwonen mepo andre kiluwani wawu akaya kultuw haiyan.

²⁰ Tandrohonga wawuro tehe hu ndramat para pwandrendres para pakut mwomwan, ara wawu konto pahandra pwoke para kultuw imwonen pwi.

²¹ Pe tesah hiyan wawu wiriy iro mwonen lang ara, iyau hu melit mepo mahapo wawu kanwiri masirai para aliy. Hu melit ara kene ara andre kiyki kimat kisa kili wawu.

²² Hapeko mahapo ara wawu konto pahandra pwoke para pakut mwomwan pwi, pe akansarayah hu ndramat para pwandrendres ta Ngindrai. Pe melit hiyan para aliy andre akawiriy, ara andre kiluwani wawu akaya kultuw haiyan. Pe hiyan para aliy mepo andre akawiriy, ara taleh mepo andre kinto-kinto.

²³ Paratesah, kene hu pakut mwomwan, ara kimat, hapeko Ngindrai ara iyki Kristus Yesu Yapan torou o mwaihei isa torou, tehe yukyuk para taleh mepo andre kinto-kinto.

7

Kasa mawen nongan para pwahanou pe kapai

kiyapairi Kristus

¹ Wawu nali, wawu kanpahasaniy pwi—yo urupo wong iya kili hu ndramat mepo hu pahas iya nongan para pwahanou, paratesah, ndramat hamou irontron mwalen, ara ita pahandra pwoke nopwaran para nongan para pwahanou.

² Pe ndroiyn ara toro, nongan para pwahanou ara ipa, pihin hamou iyesou, pe nambuyun kiro mwalen, ara ita pahandra nambuyun. Hapeko kapa nambuyun kimat, nongan para pwahanou para yesowai, ara kinkaituwe yiy pwi.

³ Pwen kapa pihin ara kiyesou kiya kili kamai hamou ma nambuyun kirontron mwalen manau, ara andre kapohowe yiy pihin hamou para pilah. Hapeko kapa nambuyun kinmat, ara kinto pahandra nongan para pwahanou para yesowai pwi, pe yiy pihin hamou para pilah pwi yi. Konan kapa kiyesou kiya kili kamai hamou i.

⁴ Pwen pe wawu nali, wawu ara tehen aliy i, wawu pai iyapolo nombuwe Kristus pe wawu mat pe konto pahandra pwoke para nongan para pwahanou pwi. Pe wawu andre koro pahandra ndramat hamou, yiy mepo itine kimat, pe imbusi worou para tukambusi kultuw hiyan kiya kili Ngindrai.

⁵ Paratesah, tandrohonga turondron lohongai para nombuwe tou, ara turo pahandra pwoke para pakut mwomwan. Nongan para pwahanou ara irakelehani nombuwe rou para namiliwai para pakut mwomwan. Pwen hu kultuw mwomwan ara andre kiyki kimat kisa kiltou.

⁶ Hapeko mahapo, Ngindrai kinmbusi worou topo mwoimwoi pe tukonto pahandra nongan

para pwahanou pwi. Pwen pe worou kambulyani mbulya Ngindrai kiya sai howen ta Mwoiwan Haiyan, pe kinna sai saken para nongan para pwahanou mepo ratuluwiy, ara pwi.

Nongan para pwahanou pe pakut mwomwan

⁷ Pe andre tukapa tesah ara? Nongan para pwahanou ara pakut mwomwan, ndre? Pwi yoh! Nongan para pwahanou, ara imbusiy pe usa yirowe pakut mwomwan ara tesah. Paratesah, pe kapa nongan para pwahanou kinpa, “Mbuna kalimiri.” Ara andre kunsu yirowe kultuw para limiri pwi.

⁸ Hapeko pakut mwomwan isuhuhuri yo iya kultuw handra-handra, iyau nongan para pwahanou pe iyki hingorou para kulimiri. Paratesah, kapa nongan para pwahanou pwi, pakut mwomwan ara kinmat.

⁹ Nongan para pwahanou kinsa mapu, ara urum uro mwalen. Hapeko tandrohonga nongan para pwahanou isa, ara pakut mwomwan isarayah pe yo umat.

¹⁰ Pe usa pahas tehe nongan para pwahanou mepo isa para kiyki taleh, ara isa pe iyki kimat.

¹¹ Paratesah, pakut mwomwan ipakarawani yo iyau nongan para pwahanou, pe nongan para pwahanou, ara iyki kimat isa kili yo.

¹² Pwen pe nongan para pwahanou, ara haiyan, pe nongan para pwahanou handra-handra, ara haiyan, pe kultuw imwonen pe hiyan.

¹³ Pe tesah hiyan umbusiy ara iyki kimat isa kili yo? Pwi yoh! Hapeko usa yirowei tehe pakut mwomwan ara iyki kimat isa kili yo, ara

iyau melit hiyan, pwen pe iyau nongan para pwahanou ta Ngindrai, pakut mwomwan ara ipwaingani kultuw pwalan masih.

¹⁴ Worou tupahasani tehe nongan para pwahanou, ara para mwoiwarou, hapeko yo urupo nombuwe, pe pakut mwomwan imbusi yo urayah tehe ndramat hamou para pwandrendres tan.

¹⁵ Pe lohongo kinileu kinna tesah uropo mbusiy, ara pwi. Paratesah, tesah wele iso para kumbusiy, ara kunmbusiy pwi. Hapeko tesah wele imai aliy, ara umbusiy.

¹⁶ Pe kapa kumbusi tesah wele imai para kumbusiy, yo usomwiy tehe nongan para pwahanou ara hiyan.

¹⁷ Pwen yo mbukeno kunmbusi hu melit aro, ara pwi. Hapeko pakut mwomwan iripo kili isuhuhuri yo.

¹⁸ Upahasani hapesah hiyan kinto kili yo pwi. Kultuw pwalan masih ara iripo nombuwe. Paratesah, hingorou iripo kili yo para kumbusi melit hiyan, hapeko ukose para kumbusiy.

¹⁹ Paratesah, melit mepo kunnamily para kunmbusiy pwi, ara umbusiy, pe kultuw mwomwan mepo wele imai para kumbusiy—melit aro, ara urupo mbusiy waiye.

²⁰ Kiya, kapa yo kumbusiy tesah mepo wele imai para kumbusiy, pwen ariya yo kunmbusiy pwi, hapeko ara pakut mwomwan iripo kili yo imbusiy.

²¹ Pe usa yirowei tehe kultuw aro iripo pom-bulen: Iro mwonen wele iso para kumbusi kultuw hiyan, hapeko kultuw mwomwan ara iripo

sura yo.

²² Paratesah, nongan para pwahanou ta Ngindrai iyki pwesai iripo ndriyo.

²³ Hapeko unime nongan para pwahanou handra yi ara iripo pombulen kili yo, pe iripo popahun iya nongan para pwahanou para lohongo, pe imbusi yo urayah ndramat hamou urupo nondriya kou para nongan para pwahanou para pakut mwomwan mepo iripo pombulen kili yo.

²⁴ O, makaltu yo yeh! Hiyeh andre kisasopwat yo para kusa mawen nombuwe mepo andre kiyki yo kiya kimat iye?

²⁵ Yo urawuloh iyata Ngindrai! Iyau kili Yesu Kristus Yapan torou ara iwiri yo usa mawen!

Pwen pe iripo nondriya lohongo mbukeno ara yo urayah ndramat hamou para pwandrendres para nongan para pwahanou ta Ngindrai, hapeko kultuw pwalan masih iripo nombuwe imbusi yo urayah ndramat hamou para pwandrendres para nongan para pwahanou para pakut mwomwan.

8

Taleh iyau kili Mwoiwan Haiyan

¹ Pwen tehen torako, hu mepo huppai sura Kristus Yesu, ara andre korahu kinwiri hu pwi.

² Paratesah, iyau kili Kristus Yesu, ara nongan para pwahanou ta Mwoiwan Haiyan mepo ngara kiyki taleh, ara imbusi yo urupo mwoimwoi mawen kili nongan para pwahanou para pakut mwomwan pe kimat.

³ Nongan para pwahanou, ara pwoke para aliy pwi, paratesah, pakut pwalan masih imbusi rou tupalyas. Pe Ngindrai ipwandrisa Norun mbukenan tehe ndramat hamou pakut tan mwomwan para kirayah tehe yukyuk para pakut mwomwan. Pwen yiy irapiyani kora pakut mwomwan iyau nombuwen.

⁴ Ngindrai imbusiy para kultuw imwonen para nongan para pwahanou kisahamanan kisa kil-tou. Worou tukonto ndruwa pakut pwalan pwi, hapeko worou ngara koho ndruwa Mwoiwan Haiyan.

⁵ Yihu mepo hutora ndruwa pakut pwalan masih, ara lohonga hu ita sura hingorou para nombuwehu, hapeko yihu mepo hutora ndruwa Mwoiwan Haiyan, ara lohongahu ita sura hingorou para Mwoiwan Haiyan.

⁶ Pe lohonga ndramat iyki iya kultuw para nombuwe ndramat ara iyki kimat, hapeko lohonga ndramat iyki iya kili Mwoiwan Haiyan iyki taleh pe ndriya wayis.

⁷ Pe lohonga ndramat mepo iyki iya kultuw para nombuwe ndramat, ara kultuw pwassin iya kili Ngindrai. Pe kinto pahandra pwahanou ta Ngindrai pwi, pe kinto ndruwan pwi yi.

⁸ Hu mepo hu ngara koho ndruwa kultuwayi hu para nombuwehu, ara hu kanlahiy para kapwesani Ngindrai pwi.

⁹ Pe wawu ara anto ndruwa kultuw para nombuwem pwi, hapeko ata kili Mwoiwan Haiyan, pe kapa Mwoiwan Haiyan ta Ngindrai ita kili wawu. Pe kapa hamou tawawu mepo Mwoiwan Haiyan

ta Kristus kinto kili yiy pwi, ara yiy ata Kristus pwi.

¹⁰ Hapeko kapa Kristus kinto nondriya wawu pwi, ara nombuwe wawu kinmat, paratesah, iya pakut mwomwan. Hapeko mwoiwam ara ita mwalen, paratesah, iya kultuw imwonen.

¹¹ Pe kapa Mwoiwan Haiyan ta Ngindrai mepo ihingini Yesu itine kimat, ara ita nondriyam, pwen yiy mepo ihingini Kristus itine kimat, ara andre kiyki taleh kiya nombuwem iyau Mwoiwan Haiyan tan mepo ita nondriyam.

¹² Pwen tehen torako, wawu nali pe pisu, worou ara mambuliya rou—hapeko andre tukanmbusi kultuwaye nombuwerou mepo inamiliy para kambusiy pwi.

¹³ Pe kapa akoro nondriya kultuw para nombuwe wawu, ara andre akamat; hapeko kapa kiyau pwoke ta Mwoiwan Haiyan, ara andre akapa pwi kiya namiliwai para nombuwe wawu, pwen andre akaro mwalen.

¹⁴ Paratesah, yihu mepo Mwoiwan Haiyan ta Ngindrai iluwani hu, ara yihu noru Ngindrai.

¹⁵ Paratesah, wawu kanwiri Mwoiwan Haiyan para kimbusi wawu pe akarayah ndramat para pwandrendres pe akanoh, ara pwi. Hapeko wawu wiri Mwoiwan Haiyan, ara para akarayah norun. Pe iyau kili yiy opu, worou tuyoh, “O, Tomo.”

¹⁶ Pe Mwoiwan Haiyan mbukenan andre kipwokeyani mwoiwa rou, ara hilwong ngawan tehe worou, ara noru Ngindrai.

¹⁷ Pwen kapa worou topo noru Ngindrai, pwen worou ara andre kawiri topwe hu menmenan. Pe

iyau kili Kristus, worou andre kawiri topwei hu melit ara. Pe kapa worou kawiri ngandran tehe yiy ikuniy, pwen kamulan andre tukorosura yiy kiro kolon nonowan.

Nopwaran para mahapo ara kinhisoule kinna ngana pwoke para kamulan pwi

¹⁸ Yo upahasaniy tehe nopwaran mahapo tu-topo kuniy, ara kinhisoule kinna ngana pwoke mepo Ngindrai andre kipwainganiy kisa kiltou pwi.

¹⁹ Paratesah, hu melit masih mepo Ngindrai imangsaniy, ara ara lohongahu inamiliy pwokeyan pe hutora longani hu noru Ngindrai.

²⁰ Paratesah, melit masih mepo Ngindrai imangsani hu, ara hutora mwomwan, pe kinyau namiliwai para aliy mbukenan pwi, hapeko iyau namiliwai ata yiy mepo andre kiro mwomwan, pe kiro sohoni melit itapo isa.

²¹ Pe hu melit masih mbukenan mepo Ngindrai imangsanihu, ara andre hukoro mwoimwoi pe hu konto kou para hu andre kanna mwomwan pwi, pe andre hu kuro hiyan kiya ngana pwoke ta Ngindrai sura hu noru Ngindrai.

²² Worou tupahasaniy tehe melit masih Ngindrai imangsaniy, ara hutora wiri ngandran tehe pihin itahingotou iyata norun, ipoo isa matnen mahapo.

²³ Pe ariya ko, ara pwi, hapeko worou mbuke-narou i mepo tuwiri hu yukyuk kili Mwoiwan Haiyan, tuingorowe ngandran pe turopo longe para kihingini rou tehe norun pe kirakonuhi nombuwe rou kiro mwoimwoi.

²⁴ Paratesah, iya melit mepo lohongarou iwpo-tisingi itapo isa, Ngindrai kinsopwarou, hapeko kapa melit itapo isa ara tukanwiriw pwen, pwen kinlahiy para tukalongani melit itapo isa pwi. Pe hiyeh torou ita nime melit itapo isa?

²⁵ Hapeko, kapa lohongarou kipwotisingi tesah mepo tukanwiri mapu, ara tukapwokeyani ndriya rou pe tukorolonge.

²⁶ Pwen tehen tora ko, Mwoiwan Haiyan, ara ngara kisopwat rou ndramat mepo tukose. Worou ara tukowu para katohun kiya sehe melit. Hapeko Mwoiwan Haiyan mbukenan, ara ngara kitohun para kisopwat rou iya tesah tuyarut para tukapwai.

²⁷ Pe Ngindrai, ara ngara kinime ndriya rou ndramat, ara yiy ipahasani lohonga Mwoiwan Haiyan. Paratesah, Mwoiwan Haiyan ngara kisopwat totohun ta hu yau ta Ngindrai iho ndruwa namiliwa Ngindrai.

²⁸ Pe worou tupahasaniy tehe iho nondriyahu melit masih, ara Ngindrai imbusi hu melit, ara para hiyan ta hu mepo ndriya hu imbuluhi yiy. Yihu mepo Ngindrai kiniyoh hu para hu kambusi melit kiho ndruwa namiliwan.

²⁹ Paratesah, hu mepo Ngindrai kinpahasani hu pwen koluw kinna, ara kinrakinimahu pwen para hukarayah kaipisa Norun Kamai. Pe yiy ara andre kirayah ndrohan mwalinga hu nalin pe pisun soyon.

³⁰ Pe hu ndramat mepo kintakinima hu koluw kinna, ara kiniyoh hu yi. Pe hu ndramat mepo kiniyoh hu, ara imbusi hu rayah ndramat imwon-nen, pe isap ngalahu yi.

Hu ndramat mepo huraawaitini pahun

³¹ Pwen pe, worou andre kapa tapeh kiya melit aro? Kapa Ngindrai ara torou, pwen hiyeh andre kihingasirou?

³² Pe Ngindrai ara neren kinnata Norun pwi, hapeko iyki yiy masih isa kili rou—pe neren kinna tan pwi. Pe yiy ara hu melit masih ipopo ko isa kili tou.

³³ Yihu mepo Ngindrai kintakinimahu, ara hiyeh ilahiy para kiyki hu kaya nongan? Pwi, Ngindrai opu ara ipa worou, ara ndramat imwonen.

³⁴ Pe hiyeh ilahi kiyki kora kultuw mwomwan? Hamou pwi. Kristus Yesu kinmat—pe ariya ko pwi, yiy ara kintine pe ita mwalen—pe ita kili Ngindrai iyapwen te niman mot, pe ngara kiro sopwat rou kiya totohun.

³⁵ Pe hiyeh ilahiy para kiwiri worou kaya mawen namiliwai ta Kristus? Nopwaran, ndre ngandran, ndre mundruwai, ndre melit tundoisoy, ndre mwomwan, ndre kimat kinlahiy pwi. Hiyeh andre kiyki nopwaran, ndre tukaya nondriya ngandran, ndre kultuw para karan-droyani rou, ndre song, ndre koiwe rou pwi, ndre mwomwan kisa puhunani rou, ndre kimat? Ara pwi masih.

³⁶ Pwayan kinpwai pwen toro:

“Paratesah, isatam opu, yowu topo puhunani kimat lang masih,
pe worou rayah tehe sipsip para kaya tingundru hu.”

³⁷ Pwi yoh, hu melit masih kene aro, ara worou kantamwaitiniy pwen, iyau kili yiy mepo ndriyan

imbuluhi worou.

³⁸ Paratesah, yo ulohonganiy tisingiy tehe kimat ndre taleh, ndre angelou, ndre payit, ndre tesah mahapo, ndre tesah itapo isa, ndre pwoke handra-handra,

³⁹ ndre tesah ita paingan, ndre tesah ita mbulu pwan, pe melit masih kene mepo Ngindrai imangsaniy, ara andre kanlahiy para kasopwat rou kasa mawen namiliwai ta Ngindrai mepo ita kili Kristus Yesu Yapan torou.

9

Pol ndriyan irangsi hu para Yisrayel

¹ Pe tesah upwai iyau kili Kristus, ara ndrokonan—pe kunpwasoyou pwi, pe Mwoiwan Haiyan andre kipwokeyani hingorowo.

² Pe ndriyo, ara iporu namandran iya, pe lang masih ndriyo ngara kirang.

³ Paratesah, ulohonganiy para Ngindrai kiten ano mbukeno pe kuro mawen kili Kristus, tunan ara hu ndramiro, yihu mepo hu ndraye imwonen,

⁴ yihu ndramira Yisrayel. Pe Ngindrai andre kihang hu tehe hu norun kamai, pe pwoke mangnganan ara tahu, pe hu tapaniu, pe andre hu kawiri nongan para pwahanou, pe andre hukatotohun kiya yumwa totohun namandran, pe andre kipwatisingi nongan kiya kili hu.

⁵ Pe iyau yihu tumbu hu ara kahi tehe ndraye Kristus ara iyau kili hu, mepo yiy Ngindrai yapane melit masih. Pe andre kahari ngalan lang masih! Ndrokonan.

Pwoke nopwaran ta Ngindrai para kinima ndramat

⁶ Pe nongna Ngindrai, ara kinoho potiriyis pwi. Paratesah, yihu masih ara mepo hu ndraye Yisrayel, ara hu Yisrayel pwi.

⁷ Paratesah, huyau ndraye Apraham, hapeko hu masih, ara hu noru Apraham pwi. Pe susuran i, ara “Iyau kili Yisak opu, andre kipwaingani ndrayem hu aleheh.”

⁸ Nongan sahin iye yi, hu mbunah mepo hutopo nombuwe hu, ara hu masih noru Ngindrai pwi, hapeko hu mbunah mepo Ngindrai irandrangan opu, ara hu ara ko, hu ndraye Apraham imwonen.

⁹ Paratesah, nongan para tandrangan aro kinpa toro: “Kirahihini lengen imwonen, andre kumui kusa, pe Sarah andre kipo norun hamou kamai.”

¹⁰ Pe andre ariya ko pwi, hapeko noru Rapekah mwan malmou, tama hilu, ara hamou opu, mepo tumbu rou Yisak.

¹¹ Pe tina hilu kinmwalahiy kinna ta hilu mapu, ndre hilu kanmbusi handra kultuw hiyan ndre mwomwan, pwi—pe tesah Ngindrai kintakiniman para kirayah, ara andre kisahamanan:

¹² kinyau kultuw o pwi, hapeko iyau kili hiyeh mepo Ngindrai irakiniman—pe Ngindrai kinpwai pwen kinna kili Rapekah toro: “Ndrohan andre kirayah pwandrendres ta yiy mendreheh.”

¹³ Tehe pwayan kinpwai pwen toro: “Ndriyo imbuluhi Yakop, hapeko Esau ara umwisnani yiy.”

¹⁴ Pe worou andre kapa tesah? Ngindrai imbusi melit kinmwonen pwi, ndre? Pwi masih!

15 Paratesah, Ngindrai ipwai iya kili Mose ipa, “Andre kupwaingani koisirai to kiya kili yiy mepo koyu isikirani yiy, pe ndriyo andre kimbulihi yiy mepo ndriyo imbuluhi yiy.”

16 Pwen pe kinrayah kinyau namiliwa ndramat ndre kinyau melit imbusiy, ara pwi, hapeko irayah iya koisirai ta Ngindrai.

17 Paratesah, Nongan Haiyan ta Ngindrai ipwai iya kili Paroh ipa, “Yo umbusi wou arayah king, ara ndroiyn aro, para andre kupwaingani pwoke to kiyau kili wou pe ngolo andre hu ndramat kapohwei kiya kol pwan masih.”

18 Pwen pe Ngindrai ipwaingani koisirai iya kili yiy mepo inamiliy para kiyki koisirai kiya kili yiy, pe imbusi paya ndramat iya pwokeyan iya kili yiy mepo inamiliy para kimbusi payan kiya pwokeyan.

19 Hamou ta wawu andre kipwai kisa kili yo toro: “Paratapeh pe Ngindrai iripo iyki konna rou manau? Pe hiyeh ilahiy para kihindrisani namiliwa Ngindrai?”

20 Hapeko wou ndramat wou tesah, pwen pe apa rakokowani Ngindrai? “Pe ilahiy kohoi penei iya pwan kiwong kiya kili yiy mepo ipene yiy kipa, ‘Paratapeh pe apene yo toro?’”

21 Pe tehen tapeh, ndramat para peneya kohoi ara ilahiy para kiwiri pwan hapwah ara ko, pe kipene hayah pe kihaiyani hu, pe hayah, ara para salpwore ko mwaihei, ndre pwi?

22 Pwen kapa Ngindrai kinamiliy para kiyin-gani ndrinalokuh tan pe kimbusi pwoke tan kisa yelan ngawan, ara andre kiyingingiy tehe

ikaituwe ndriyan iho nondriya ndrinalokuh tan—
hapeko hu melit mepo kanmwoimwoi para
Ngindrai kipwalngani hu, ara andre kipwalngani
hu.

²³ Pwen kapa kimbusiy tehen tora para kiyin-
gani ngana pwoke tan namandran kiya kili hu
melit mepo koisirai tan iro kili hu, hu melit mepo
kanmwoimwoi ita para hukawiri nganan—

²⁴ pe worou i, worou mepo Ngindrai kinyoh rou
pwen, worou para Yutah ko, ara pwi, hapeko yihu
Ndramira Lah i.

²⁵ Tehe Ngindrai kinpwai ita puk para Hoseya
ipa,

“Hu mepo hu ndramiro pwi, ara andre kuyoh hu
ndramiro,

Pe hu mepo ndriyo kinho mbuluhi hu pwi,
ara andre ndriyo kimbuluhi hu.”

²⁶ Pe andre kirayah manan kiro kol mepo
Ngindrai ipwai iya kili hu ipa,

“Wawu ara ndramiro pwi,
hapeko kiro kol ara, andre kayoh hu noru
Ngindrai mwalen kamai.’ ”

²⁷ Pe Yisayah iwong pwokeyan iya kili hu Yis-
rayel toro,

“Konan ndromwoya hu Yisrayel ara tehe
kalayeng para poho leng,
hapeko hu mepo masahayeh o andre
Ngindrai kisopwat hu.

²⁸ Paratesah, kindrou pwi ko,
Yapan andre kiramwanye hu ndramat para
kol pwan porosih o ara pe pwen.”

²⁹ Pwen tehe Yisayah kinpwai mamu pwen
kinna ipa,

“Kapa Yapan Pwokeyan kitili hu ndraye rou hayah,
ara matisan tukarayah tehe hu ndraye kol Sotom,
pe matisan tukarayah pwen tehe yihu para kol Komorrah.”

Yihu Yisrayel kanpwotisingi lohongahu pwi

³⁰ Worou andre kapa tesah? Yihu Ndramira Lah mepo hu konho ten kultuw imwonen pwi, ara hurayah ndramat imwonen. Pe lohongahu ipwotisingi Ngindrai pe kultuwayihu imwonen.

³¹ Hapeko yihu Yisrayel mepo hu ten nongan para pwahanou sahin para kultuw imwonen, ara hu kantayah ndramat imwonen pwi.

³² Paratapeh, kintayah tora kinna kili hu pwi? Paratesah, yihu kaniten kinyau lohongahu ndrison pwi, hapeko irayah iya hu mbulen humbulyaniy. Pe huyos huya ndrita “pat mepo ngara kimbusi hu ndramat kayos.”

³³ Pwayan kinpwai toro,
“Akanimey, yo usondritiyani pat sih ita ngondron
Sayon para kimbusi hu ndramat kayos,
pe pat sih mepo andre kimbusi hu kayos,
Pe yiy mepo kipwotisingi lohongan iya kili yiy,
ara andre kinmasi pwi.”

10

¹ Wawu nali pe pisu, yo ngara kutohun kiya kili Ngindrai iyata hu Yisrayel pe namiliwo, ara para Ngindrai kisopwat hu.

² Paratesah, ulahiy para kutiyani titiye tahu tehe yihu namiliy imwonen para hu kambusi

melit kiho ndruwa namiliwa Ngindrai, hapeko tesah humbusiy, ara kinto lohongai hiyan pwi.

³ Pe yihu kanpahasani kultuw imwonen mepo iyau kili Ngindrai, ara pwi, pe huho ndruwa lohongahu mbukenan, pe hu konto pahandra kultuw imwonen ta Ngindrai pwi.

⁴ Nongan para pwahanou masih ara iyahapwen iya kili Kristus, pwen pe andre kultuw imwonen andre kiro kili hu masih mepo hupwotisingi lohongahu.

⁵ Pe Mose uratuluwi kultuw imwonen ita nongan para pwahanou, ara toro: “Ndramat mepo imbusi hu kultuw iye, ara mipwan tan ita hu kultuw ara.”

⁶ Hapeko nongan iwong iya kultuw imwonen iyau lohongai ndrision ipa, “Ndriyam mbuna kipa, ‘Hiyeh andre kirip kiya kol paingan yang?’ ” (Nongan aro ara ipwai para karapiyani Kristus kisa mawen ndrohonokun),

⁷ “ndre ‘Hiyeh andre kituh kiya ndrohonoku suw?’ ” (Nongan aro ara ipwai para kihingini Kristus kitine kimat).

⁸ Hapeko nongan ara ipa tesah? “Nongan ara ita ndrahasam; pe ita pohom pe ita ndriyam,” Nongan para lohongai ndrision yowu topo pohowei, ara ariyo ko:

⁹ Pe kapa apohopoh kiya pohom tehe “Yesu ara yiy Yapan,” pe ndriyam kipwotisingiy tehe Ngindrai ihingini yiy itine kimat, pwen andre Ngindrai kisopwat wou.

¹⁰ Paratesah, iyau ndriya ndramat hamou, pe ipwotisingi lohongan, pwen irayah ndramat imwonen. Pe iyau pohon mepo ipohopoh, pwen

Ngindrai isopwat yiy.

¹¹ Tehe Nongan Haiyan ipa, “Yiy mepo ipwotisingi lohongan iya kili Ngindrai ara andre kinwiri masirai pwi.”

¹² Paratesah, Yapan ara ko, ara yiy Yapan ta hu ndramat masih pe ngara kipo hiyan o kiya kili hu masih mepo ngara hu katohun kiya kili yiy—pe kinoho hire hu para Yutah pe hu Ndramira Lah, ara pwi.

¹³ Paratesah, “Hu ndramat masih mepo hu kayoh kiya ngala Yapan andre kisopwat hu.”

¹⁴ Andre hu katohun kiya kili yiy mepo yihu kanpwotisingi lohongahu kinna kili yiy pwi, tapeh? Pe andre kapwotisingi lohongahu kiya kili yiy mepo hu konho hilingi yiy pwi, tapeh? Pe kapa hamou kinpohowe nongan kinna kili hu pwi, pwen andre hu kahilingi tapeh?

¹⁵ Pe andre hu kapohowe nongan tapeh, kapa kanpwandrisa hu pwi? Tehe pwayan kinpwai, “Hu mepo huwiri nongan hiyan isa, ara ndrikahu lahayan!”

¹⁶ Hapeko hu Yisrayel masih hu kanwiri nongan hiyan, ara pwi. Paratesah, Yisayah ipwai ipa, “Yapan, hiyeh lohongan ipwotisingi nongna yowu?”

¹⁷ Pe iro mwonen huhilingi nongan pwen huwiri lohongai ndrision. Pe nongan huhilingi ara iyau nongna Kristus.

¹⁸ Hapeko usok upa: Yihu andre kanhilong pwi, ndre? Pwi, huhulong:

“Mbulu koyu hu kinna kene kol pwan masih,

Pe nongna hu, ara kinna kene mbusungo kol pwan.”

¹⁹ Pe usok paiwe upa: Andre lohongahu Yisrayel kinileu pwi, ndre? Ngindrai ipwai mamu iya kili Mose ipa,

“Yo andre kumbusi wawu kamaimai kiya kili hu ndramat hapat mepo yihu ndramat hapat pwi;

pe yo andre kumbusi ndriya wawu kilokuh kiya kili hu ndramat hapat mepo lohongahu kinileu pwi.”

²⁰ Pe Yisayah ipwokeyani nongan ipa,

“Ngindrai ipa, ‘Yo uyarayah ngawan uya kili hu mepo hukaniten yo pwi,

pe yo uya pwaingani yo mbukeno uya kili hu mepo hu kansok yo pwi.” ’

²¹ Hapeko Ngindrai ipwai iya kili hu Yisrayel ipa,

“Lang masih nimo ngara kiyah kiya kili hu ndramat,

mepo hu konho hilingi yo pwi pe paya hu pwokeyan.”

11

Hu Yisrayel hayah hurondron

¹ Pe nakusok toro: Ngindrai imwisnani ndramiran hu ndre? Pwi masih! Yo mbukeno ara yo ndramira Yisrayel hamou, pe yo tumbu Apraham hamou, uyau kamaye Penjamin.

² Pe Ngindrai kinmwisnani ndramiran hu mepo kintakinimahu mamu pwen, ara pwi. Wawu pahasani Nongan Haiyan sahin ititiye

iyata Eliyah—ikokou iya kili Ngindrai iyatahu Yisrayel ipa toro:

³ “Yapan, hukanitingundru hu poropet pe hura-hasa hu pere tuntun tam; yo hamou opu urupon-dron pe hutopo hinonou para hu katingundru.”

⁴ Pe Ngindrai isomwi yiy tapeh? “Hu ndramiro manandrtipou, ara hutopo, pe hu kantukuruhu kinna kili Paal pwi.”

⁵ Pwen pe Ngindrai irakinima ndromwa ndramat hayah opu hutopo lang mahapo iyau pahas tan.

⁶ Pe kapa kiyau pahas, pwen kinyau mbulen o pwi; kapa tehen tora pahas ara, ara pahas omwaihei.

⁷ Pwen tesah i? Melit mepo yihu Yisrayel hu nohonou para hukawiri, ara hu kanwiri pwi, hapeko yihu mepo Ngindrai irakinima hu ko, ara huwiri. Pe hu hayah ara paya hu pwokeyan.

⁸ Pe tehe pwayan kinpwai ipa:

“Pe Ngindrai imbusi hu humakokowu,
 hayah mamarahu hapeko hu kannimnim
 pwi
 hayah tahu mandraingahu hapeko hu konho
 tahilong pwi,

hutora tehen tora ko ipoo isa matne lang nepo.”

⁹ Pe Tepit ipa:

“Pe nondriya hu yon tahu Ngindrai andre kisingori hu, pe kipwalngani hu,
 pe andre hu karayah pat para katuwani
 ndrika ndramat, pe andre hu kakuni kora
 mwomwan ta hu.

¹⁰ Pe mara hu kilokuh pe mbuna hu kanimnim

pe lang masih ndruwi hu ngara kiput kiya hu nopwaran tahu, paratesah, iya hu kultuw mwomwan tahu.”

Hu ndrandra kei rapairaniy huyappai

¹¹ Pe usok paiwe upa: Yihu yos pe hupwokasiyani hu masih, ndre pwi? Pwi yoh! Pe hu Yutah huyos ara hu kanpwalngani hu kanna mwomwan masih, ara pwi. Paratesah, yihu mbusi pakut mwomwan, pe sopwat ta Ngindrai ara kinsa kili hu Ndramira Lah, para kimbusi hu para Yisrayel hu kamaimai.

¹² Hapeko kapa mwomwan ta hu Yutah imbusi hiyan isa kol pwan, pe hundoisi hu melit para mwoiwahu, pwen hu melit ara imbusi hiyan iya kili hu Ndramira Lah, pwen ndromweyahu mepo hu nakawiri sopwat tahu, ara hiyan tahu andre kihon!

¹³ Yo urupo wong isa kili wawu Ndramira Lah. Yo ara aposel Ngindrai ipwandrisa yo, pe yo usikiye yo iya mbulyo isa kili wawu Ndramira Lah

¹⁴ pe andre kumbusi ndramiro hu imwonen para hu kandrangis kiya sopwat itapo isa, pe andre kusopwat hayah tahu.

¹⁵ Paratesah, kapa hurasisingat anna Ngindrai, pwen imbusi Ngindrai irakonuhi hu ndramat para kol pwan. Pwen tehe hukanmat pe husa mwalen paiwe.

¹⁶ Pe kapa ndrinnanohun hambut ara kaikiy tehe yukyuk iho mu pe haiyan iya kili Ngindrai, pwen ndrinnanohun mwamwayin masih ara, ara haiyan. Pe kapa ngondro kei hakou haiyan, ara hu ndrاندran, ara haiyan i.

¹⁷ Kapa hu ndrandra kei hayah hu kaput, pe wou ara tehe sino holip hakou para yangiy, mepo wou tehe holip hayah mepo rapairaniy iyappai iya mwalinga hu holip hayah hiyan, pe mahapo ye ndrunun kintayah hiyan tehe ngondro holip opu,

¹⁸ pe mbuna asikiye wou kihohin kili hu ndrاندran hayah. Kapa ambusiy tora, pwen ayirowei nokulaniy hiyan. Wou onho sotini ngondron pwi, hapeko ngondron isotini wou.

¹⁹ Pe andre wawu kapa, “Hu ndrاندran huput huyau, para yo andre kuya rapairaniy kiyappai kiya aliy.”

²⁰ Ndrokonan. Huput husa mawen, paratesah, hu kanpwotisingi lohonga hu pwi, hapeko wou aro tine iya lohongai ndrisiyon. Pe mbuna asikiye wou, hapeko anoh.

²¹ Paratesah, kapa Ngindrai kiniyki hu ndrاندran ara para hu karo pe kalek pwi, pwen andre wou anto pwi yi.

²² Ayirowei, Ngindrai ngara kipo hiyan, pe kultuwayin ngandrahan i. Kultuwayin ngاندran ngara kiya kili hu mepo humbusi pakut mwomwan, hapeko ipo hiyan isa kili wou. Pe Ngindrai ipoo hiyan isa kili wou para wou oro manau nondriya hiyan tan. Kapa pwi, wou ara andre Ngindrai kirawese wou yi.

²³ Pe kapa yihu kanhitohai para kapwotisingi lohongahu pwi, pwen andre Ngindrai kirapairani hu kamui pwi. Paratesah, Ngindrai ilahiy para kirapairani hu kamui paiwe.

²⁴ Hipwen para aliy, kapa Ngindrai kisondriti wou iya kultuwayim tehe holip hakou para

yangiy mepo hiyan pwi, pe kamulan wou arayah hiyan pe kirapairani wou kiyapolo holip hiyan, ara hiyan masih para Ngindrai kirapairani hu ndrandra holip hiyan hu kamui kaya mbulpara holip imwonen!

Ngindrai andre kisopwat hu masih para Yisrayel

²⁵ Wawu nali pe pisu, unamiliy para lohonga wawu kileu kiya nongan kokohe iye, pwen pe andre wawu kanpa lohongai waison iripo kili yowu, ara pwi. Ndriya hu para Yisrayel andre kiro pwoke manau, kipoo hu Ndramira Lah, ara ndromwoya hu kisahatek topwei hu kasa nondriyan kili Ngindrai.

²⁶ Pwen pe Ngindrai andre kisopwat yihu para Yisrayel masih, tehe pwayan kinpwai:

“Sopwat ta Ngindrai andre kiyau te Sayon;

iyi andre kirapiyani kultuw pwassin kiya mawen kili hu ndraye Yakop.

²⁷ Pe aro ara tapaniu to itapolo hu

kiro mwonen kurapiyani hu pakut mwomwan tahu.”

²⁸ Yihu ndrihisani nongan hiyan, pe yihu mwisnani Ngindrai, hapeko Ngindrai kintakinima hu, paratesah, kintandrangan pwen kinna kili tumbu hu,

²⁹ paratesah, yoholai ta Ngindrai pe yukyuk tan iya kili hu ndramat, ara andre kintapaiwani lohongan pwi.

³⁰ Koluw wawu Ndramira Lah wawu ndrihisani nongna Ngindrai, pe mahapo wawu kanwiri koisirai, paratesah, yihu para Yisrayel hu ndrihisani nongna Ngindrai,

³¹ pwen pe yihu yi ara yihu ndrihisani nongna Ngindrai, pwen andre yihu mahapo andre kawiri koisirai tehe wawu wiriy yi.

³² Paratesah, Ngindrai imbusiy para hu ndramat masih hukoro nondriya ndrihisani nongan, pwen pe yihu yi, ara Ngindrai andre kipwaingani koisirai tan kiya kili hu masih.

Waliy para kahari ngala Ngindrai.

³³ O wawu, ndrohonga lohongai waison pe lohongai hiyan ta Ngindrai pe menmenan ara soyon iya!

Kinlahiy para karatiyani tamwanye tan pwi,
ndre kapahasani lohongan pwi!

Pe kultuwayin, ara kanlahiy para kayirowei
pwi!

³⁴ “Hiyeh ipahasani lohonga Yapan?

Ndre hiyeh ngara kipwahanou yiy?

³⁵ Pe hiyeh andre kilahiy para kihang Ngindrai
melit,

pwen pe Ngindrai kipo soiwin kimui kiya kili
yiy yi?”

³⁶ Paratesah, melit masih iro kili yiy, pe melit
masih ara iyau kili yiy, pe yiy opu ara
mbukena melit masih.

Pe koro hari ngalan lang masih! Ndrokonan.

12

*Tukaiki tou masih tehe yukyuk para katimwiy
kiya kili Ngindrai*

¹ Tehen tora ko, wawu nali pe pisu, urakamam isa kili wawu nondriya koisirai ta Ngindrai, para akaiki wawu tehe yukyuk sih mepo andre

kinto-kinto, pe tehe yukyuk haiyan para mwan andre kitimwiy pe andre kiyki pwesai kiya kili Ngindrai—aro ara kultuw ndrokonan tawawu para totohun iya kili Ngindrai.

² Pe wawu mbuna akatokuyani kultuw ta hu ndramat para kol pwan aro, hapeko wawu kapa hiyan kiya kili Ngindrai para kirapaiwani lohonga wawu kirayah howen. Pwen andre wawu kapahasani namiliwa Ngindrai ara tesah—namiliwan mepo hiyan, namiliwan pwokeyan mepo mwayih, pe andre kiyki pwesai kiya kili yiy.

Kaiki rou kaya pwan kiya mbuliya Kristus

³ Paratesah, iyau pahas ta Ngindrai opu mepo kiniykiy pwen kinsa kili yo, yo upwai isa kili wawu masih: Wawu mbuna akasap ngala wawu mbukenan kiya hin, hapeko akanim mwaniyani lohonga wawu mbukenan, kiro ndruwa ndrohonga lohongai ndrisiyon tawawu mepo Ngindrai kinhang wawu.

⁴ Pwen tehe nombuwe rou hakai-hakai iripo nombuwe rou hamou opu, pe hu nombuwe rou hakai-hakai aro, ara mbuliya hu handra ko pwi,

⁵ pwen pe tehen tora ko, worou soyon, hapeko nondriya Kristus, ara nombuwe worou ara hamou o. Pe worou hamou-hamou, ara para sura hu masih hayah i.

⁶ Pe Ngindrai iyki hu yukyuk handra-handra iyau pahas tan isa kiltou. Pe kapa ndramat hamou yukyuk tan para kiwong nongna poropet, ara kiwong kiho ndruwa lohongai ndrisiyon tan ara.

⁷ Kapa hamou para kisopwat poho mbulen, pwen kimbulyaniy, pe kapa hamou mbulyan para kihinuwani hu ndramat, pwen kihinuwani hu.

⁸ Kapa hamou atan para kipwokeyani lohonga hu ndramat, pwen kipwokeyani lohonga hu ndramat. Pe hamou atan para pomene hu ndramat, ara kipomene hu kiya ndriyan masih; pe kapa hamou atan mbuliyani ara poh, pwen kimbusiy kiyapolo ndriyan, pe kapa hamou atan para kipwaingani koisirai, pwen kipwainganiy kiyapolo pwesai.

Kultuw para ndriya ndramat kimbulihy

⁹ Ndriya wawu kimbulihi hu ndramat ndrokonan. Pe akamwisnani kultuw mwomwan, pe akapwahatini kultuw hiyan.

¹⁰ P akaiki ndriya wawu masih kiya kiyata hamou-hamou kiyapolo kultuw para namiliwai. Wawu kahaiyani hu hayah kihohin kiya ata wawu mbukenan.

¹¹ Pe wawu mbuna akakose kiya mbulya wawu, hapeko akaiki wawu masih kiya mbulya Yapan, pe akaro pwokeyani mwoiwa wawu.

¹² Pe akapwes kiya tesah itapo isa, pe akanokule nondriya hu nopwaran, pe akatohun lang masih.

¹³ Pe akataingani hu menmena wawu kiyapolo hu ndramira Yapan mepo hu ndroisiy, pe akorombusi kultuw para pwokere hu ndramat.

¹⁴ Pe akatoholi hu mepo huhingasi wawu; akatoholi hu pe mbuna akaten anna hu.

¹⁵ Pe akapwes kiyasura hu mepo hu pwes, pe akarang maliwawu kiyapolo yihu mepo hurang malihu.

¹⁶ Akapo hiyan kihisoule ko kiya kili hamou-hamou, pe mbuna akasikiye wawu, hapeko aka-susuye kiyapolo hu ndramat mepo ngala hu pwi. Pe mbuna apa ndre apahasani melit masih.

¹⁷ Pe mbuna akapo soiwi kultuw mwomwan ta ndramat imbusi kultuw mwomwan isa kili wawu. Pe akanohonou para akambusi kultuw imwonon kiro mbulmara hu ndramat masih.

¹⁸ Kapa ara waison pe hiyan isa kili wawu, pwen ara ita kili wawu ko, akoropolo ndriya wayis kiya kili hu ndramat masih.

¹⁹ Pwen wawu kowase ndrokonan, wawu mbuna akapo soiwi mwomwan tahu ndramat, hapeko akaikiy kiya kili Ngindrai ndrinan kilokuh kiyata hu, paratesah, pwayan kinpwai pwen toro: Yapan ipa, “Kultuw para kapo soiwi mwomwan, ara to, yo ko andre kipo soiwi mwomwan kimui.”

²⁰ Tehe nongan haiyan kinpwai:

“Kapa ndramat imwisnani wou ara kimundrui,
ahang yiy anandrinai;
pe kapa koyun kisapak, ahang yiy hapesah
para kiyin.

Kapa ambusiy toro, andre aiki masirai kimui kiya kili yiy.”

²¹ Pe kultuw mwomwan mbuna kiramwaitini wawu, hapeko kultuw hiyan tawawu kiramwaitini kultuw pwassin.

13

Worou tukoro pahandra hu pohon para kapman torou

¹ Hu ndramat masih kaiki hu mbukenan koro pahandra hu poh para kapman, paratesah, Ngindrai opu ngara kiyki pwoke nopwaran iya kili poh para kiro nimnim kiyata hu. Pe pohon para kapman mepo hutopo mahapo, ara Ngindrai iykiy.

² Pwen yiy mepo kindrihisani pwoke nopwaran para kapman, ara ihindrisani nongan para pwanou ta Ngindrai. Pe yiy mepo kimbusiy tehen tora, ara yihu mbukena hu andre hu kakuni kora hu.

³ Paratesah, hu poh para kapman, ara hu topo para kapanohowani hu mepo humbusi kultuw imwonen, ara pwi, hapeko yihu topo, ara iyata hu mepo hu mbusi mwomwan. Wou anamiliy para aro mwoimwoi kiya nohowai ta yiy mepo ita pohon kapman ndre pwi? Pwen akambusi kultuw imwonen, pwen andre kihari ngalam.

⁴ Yiy imbusi hiyan isatam, paratesah, yiy ara ndramat para poya mbulya Ngindrai. Hapeko kapa ambusi kultuw mwomwan, ara anoh kiya aliy, paratesah, hu poh hutora mbultuwe semela pahun o mwaihei, ara pwi. Yihu ara ndramat para poya mbulya Ngindrai, mepo pwoke ita kili yiy para kiyki konna kora ndramat para tandroindroi.

⁵ Pwen tehen tora ko, hiyan para worou tukoro pahandra poh para kapman. Pe worou mbuna akanoh kiya kora melit mwomwan, ara pwi,

hapeko hingorowa wawu ipahasani tesah hiyan para akambusiy.

⁶ Pe tehen tora ko wawu ngara kayuk takis, paratesah, hu poh para kapman ara hu ndramat para poya mbulya Ngindrai mepo ngara hu kaiki hu masih kiya mbulya kapman.

⁷ Pe akarapaya nahanah para takis tawawu handra-handra kiya kili kapman: Kapa nahanah para takis ita kili wawu, ara arapayan; pe kapa kaiki kene mbulya wawu, ara akaikiy, pe kapa para akahaiye, ara akahaiye, pe kapa para karanuhuyanij pwen akaranuhuyanij.

Ndriya rou imbulihy ara imbusi nongan para pwahanou isahamanan

⁸ Pe nahanah tam mbuna kiho ndron kili hamou, hapeko nahanah para ndriyam kimbulihi hamou-hamou opu kiro, paratesah, yiy mepo ngara ndriyan kimbulihi yiy mepo para pakeh kili yiy, ara imbusi nongan para pwahanou isahamanan.

⁹ Nongan para pwahanou ara ipa, “Ambuna apo pilah,” “Pe mbuna arut ngundru ndramat,” “Pe mbuna apahana,” “Pe maram mbuna kilimiri menmena hamou,” pe sehe nongan para pwahanou hirandron, ara masih husa pahan-dra nongan sahin opu aro: “Ndriyam kimbulihi hamou tehe ndriyam imbuluhi wou mbukenam.”

¹⁰ Ndramat ndriyan ngara kimbulihi hamou, ara andre kinhingasi ndramat hamou para pakeh kili yiy pwi. Pwen tehen tora ko, kultuw para ndriya ndramat kimbulihi hamou, ara imbusi nongan para pwahanou isahamannan.

Lang kinsa pakeh

¹¹ Pe akambusiyo toro, lohonga wawu kileu kiya lang mahapo. Lenge wawu kinsa para akatali matiliu pe akapoyoi, paratesah, Kristus Yesu ndramat hiyan para sopwat rou, mepo lohonga rou ipwotisingi yiy mamu, ara kinsa pakeh.

¹² Ping pakeh nakihipwen, pe lang nakileu ara. Pwen pe worou ara tukarakultuw hu kultuw para lokuhan kiro mawen pe tuka sohonge rou kiya menmena pahun para kapopahun koro nondriya nganan.

¹³ Pe tokuyarou ara kiro mwonen o tehe hu ndramat ngara karikai lang, pe mbuna tukam-busi kultuw handra-handra pe mbuna tukayin ndran tunguyan, pe kambusi kultuw para pilah mepo pwassin handra-handra, pe mbuna tukarakokowai, pe mbuna tukamaimai.

¹⁴ Pe akawiri kultuwayi Yapan Yesu Kristus, hapeko mbuna akalohonganiyo para akoho ndruwa namiliwai para hu kultuw pwassin para nombuwe wawu.

14

Ndramat ma pwoke tan, pe ndramat pwoke tan pwi

¹ Ndramat mepo lohongai ndrison tan kin-pwoke pwi, ara arawuloh kiya tan kiya hu lohongan.

² Ndramat hamou ara lohongai ndrison tan, ara iya hiyan para kiyan melit masih, hapeko ndramat hamou mepo lohongai ndrison tan kinpwoke pwi, ara iyan hu mbuwakei para piyang o.

³ Pe ndramat mepo ngara kiyan melit masih, ara mbuna kilohonge mwomwan kiya kili yiy mepo kinho yan pwi. Pe ndramat mepo kinho yan melit masih pwi, ara mbuna kirasusut nongan kiya kili yiy mepo ngara kiyan, paratesah, Ngindrai ipa hiyan iyata hu masih.

⁴ Wou hiyeh pe aparasusut nongan kiya kili ndramat para poya mbulya ndramat hamou? Ndramat para poya mbulen ara kirahatini ndre kiyos ara melit ta namandran tan. Pe andre kirahatini yiy, paratesah, Yapan opu ilahiy para kisotini yiy.

⁵ Ndramat hamou inime lang sih ara haiyan iya kili hu hayah, pe ndramat hamou, ara inime lang masih iyawule ko. Hamou-hamou kiro tine kiya lohongan mbukenan.

⁶ Ndramat mepo inime lang sih ara tehe lang ara mwayih, ara Yapan tehen aliy yi. Pe ndramat mepo ngara kiyan yohou, ara ihaiyani Yapan pe iyan, paratesah, irawuloh iya kili Ngindrai. Pe ndramat mepo iyindronge yiy, ara ihaiyani Yapan pe kinyan pwi, pe irawuloh iya kili Ngindrai i.

⁷ Paratesah, ndramat hamou, ara kiro mwalen kinnatan mbukenan o, ara pwi, pe worou mbukena tou ara tukanmu kinna kimat torou pwi.

⁸ Kapa tukoro mwalen, ara tukoro mwalen kili Yapan, pe kapa tukamat, ara tukamat kiro kili Yapan. Pwen pe tukoro mwalen ndre tukamat ndre, ara worou ta Yapan.

⁹ Paratesah tunan iye ko, pe Kristus imat pe isa mwalen paiwe, para yiy kirayah Yapan hu

ndramat kanmat, pe topo mwalen kene yi.

¹⁰ Pwen paratapeh pe apire mwomwan ta nalim pe pisum pe arasusut anan? Ndre paratapeh pe anime nalim tehe yiy mwaihei o? Paratesah, worou masih andre koro tine nongan kiro mbulmara ndrohonoku pwanpwan para tamwanye ta Ngindrai.

¹¹ Pwayan kinpwai toro:

“Yapan ipa, ‘Yo urupo mwalen ndrokonan pe urandrangan,
tehe hu ndramat masih andre hu katukuruhu kisa kili yo;
pe ndramat masih andre kapohopoh pe kahari ngala Ngindrai.’ ”

¹² Pwen pe tehen tora ko, hamou-hamou torou mbukenan andre tukaratiyani tesah imbusiy kiya kili Ngindrai.

¹³ Pwen tehen tora ko tukahatohai para karasusut nongan kiya kili hamou-hamou. Lohongam mbukenan mbuna kirkokowi nalim ndre pisum pe kisingori sayan.

¹⁴ Pe yo, ara lohongo ileu iya kili Yapan Yesu, pe upahasaniy tehe anandrinai handra ara pwalan pwi. Hapeko kapa hamou kipa anandrinai handra ara pwalan pwi, pwen iya kili yiy, ara pwalan.

¹⁵ Pe kapa nalim ndre pisum ndriyan kimwa, paratesah, iya tesah mepo ayan, pwen kultuw para namiliwai ara kinto kili wou pwi. Pe tesah ngara ayan, ara mbuna kipwalngani lohonga hamou mepo Kristus imat iyan.

¹⁶ Pwen tehen torako tesah hiyan ngara ambusiy, ara mbuna kimbusi hu ndramat kawong nongan pwassin kisa kili wawu.

¹⁷ Paratesah, kolo king ta Ngindrai mepo ngara kiro mu kiya aliy, ara para kayan anandrinai pe kayin ndran, ara pwi, hapeko para kultuw imwonen, ndriya wayis, pe pwesai kiro nondriya Mwoiwan Haiyan,

¹⁸ paratesah, yiy mepo kipo mbulya Kristus iyau sai iye, ara iyki pwesai iya kili Ngindrai, pe imbusi hu ndramat huhaiyani wou.

¹⁹ Pwen tehen torako, tukanohonou para kam-busi tesah mepo andre kisopwat hu ndramat para hu koro tine pwokeyan, pe kiluwani hu hamou-hamou kiya kultuw para ndriya wayis.

²⁰ Pe anandrinai mbuna kimbusi wawu kap-walngani mbulya Ngindrai. Anandrinai masih ara mwayih o, hapeko mwomwan para ndramat hamou kiyan anandrinai handra mepo andre kimbusi ndramat hamou kiyos.

²¹ Hiyan para mbuna ayan yohou, ndre ayin wain ndre ambusi sehe melit para kimbusi nalim pe pisum kiyos.

²² Pwen pe tesah apwotisingi lohongam iya aliy, ara kiro mwalinga walu Ngindrai opu. Pwesai iya kili ndramat mepo ihimbunan mbukenan iya tesah ipahasaniy imbusiy ara hiyan.

²³ Hapeko ndramat mepo ihundrundru ara mwomwan ita kili yiy kapa kiyan anandrinai, paratesah, kinyan kinyau lohongai ndrision tan pwi; pe melit masih mepo kinyau lohongai ndrision pwi, ara pakut mwomwan.

15

¹ Worou mepo tupwoke iya lohongai ndrision torou, ara tukasopwat pe kasotini hu ndramat

mepo hu kanpwoke pwi iya lohongai ndrision tahu pe kakuni hu nopwaran tahu, pe mbuna tukambusi melit para kiyki pwesai kisa kiltou mbukenan.

² Worou hamou-hamou ara para hiyan ta ndramat para pakeh kiltou, tukambusi melit para kapwesani yiy pe kipwokeyani lohongai ndrision tan.

³ Paratesah, Kristus ara kinmbusi melit para hiyan tan mbukenan, ara pwi, hapeko pwayan kinpwai toro: “Hu nongan hu pwasisiman ana wawu iya aliy, ara hu pwasisiman ano yi.”

⁴ Paratesah, hu nongan mepo kantatuluwiy mamu kinna, ara ratuluwiy para kiyki hinonou kisa kili tou, para kipwokeyani worou para tukoro tine pwokeyan, pe pwahanou para Nongan Haiyan, ara andre kimbusiy para tukapwotisingi lohongan tou kiya melit itapo isa.

⁵ Ngindrai mepo imbusi wawuho ndruiwa Kristus Yesu, ara iyki kultuw para akasusuye kiya harong, pe irahatini wawu pe ipwahanou wawu para akoro tine pwokeyan,

⁶ pwen pe ndriya rou pe nongna rou, ara andre kiya wule handra ko para tukahari ngala Ngindrai pe Tamarou Yapan Yesu Kristus.

⁷ Pwen tehen torako, akarawulohani hamou-hamou tawawu tehe Kristus irawulohani wawu, pwen andre hu ndramat kahari ngala Ngindrai.

⁸ Paratesah, iya nongan ndrokonan ta Ngindrai yo upwai isa kili wawu, tehe Kristus ara irayah ndramat hamou para poya mbulya hu Yutah. Pe nongan mepo Ngindrai ipwatisingiy iya kili tumbun hu, ara andre kisahamanan.

⁹ Pwen andre hu Ndramira Lah kahari ngala Ngindrai kiya koisirai tan. Pe tehe pwayan kin-pwai pwen toro:

“Yo andre kuhari ngalam kiro mwalingahu Ndramira Lah;
Yo andre kupa waliy kiya hu waliy para kuhari ngalam.”

¹⁰ Pe nongan ipwai paiwe yi toro:

“Kiya wawu Ndramira Lah, akapwes kiyapolo ndramiran hu.”

¹¹ Pe nongan ipwai paiwe yiy toro:

“Wawu Ndramira Lah masih akahari ngala Yapan,

Pe wawu ndramat masih akapowaliy kiya hu waliy kiya kili yiy.”

¹² Pe Yisayah ipwai paiwe yi toro:

“Hamou para Ndraye Yessi andre kisarayah,
yiy andre kiro mu kiyata hu ndraye ndramat masih,

pe hu Ndramira Lah andre hu kapwotisingi lohonga hu kiya kili yiy kiya melit itapo isa.”

¹³ Pe Ngindrai mepo ipwotisingi lohonga wawu iya melit itapo isa, ara andre kiyki pwesai kipep pe ndriya wayis kisa kili wawu para akapwotisingi lohonga wawu kiya kili yiy. Pwen pe andre wawu kapep kiya pwoke ta Mwoiwan Haiyan kiya melit itapo isa.

Mbulya Pol iya kili hu Ndramira Lah

¹⁴ Wawu nali pe pisu, yo mbukeno upahasaniy tehe wawu mbukena wawu, ara wawu pep iya kultuw hiyan, pe wawu pahas iya lohongai hiyan, pe wawu lahiy para akayuk pwahanou kiya kili hamou-hamou tawawu.

¹⁵ Pe nongan hayah uratuluwiy isa kili wawu, ara kunkule handra lohongai pwi, pe ipwai isa kili wawu para akalohonganiy paiwe yi, paratesah, iya pahas Ngindrai kiniykiy pwen kinsa kili yo.

¹⁶ Pe para kurayah ndramat hamou para poya mbulya Kristus Yesu kiya kili hu Ndramira Lah. Pe iyki mbulen para pris para pohoweya nongan hiyan ta Ngindrai. Pwen andre Mwoiwan Haiyan kimbusi hu Ndramira Lah karayah haiyan tehe yukyuk handra mepo andre kiyki pwesai kiya kili Ngindrai.

¹⁷ Pwen tunan ara ko, yo usikiye yo iya kili Kristus Yesu iya mbulyo iya kili Ngindrai.

¹⁸ Pe andre kunkose para kuwong kiya tesah Kristus kinmbusiy kinsarayah iyau kili yo, ara pwi. Yiy ipwokeyani yo pe uluwani hu Ndramira Lah para hu koho ndruwa Ngindrai, iya tesah upwai pe umbusiy—

¹⁹ pe iyki pwoke para kumbusi hu kaipisa pwoke pe hu kinima pwoke iyau pwoke ta Mwoiwan Haiyan ta Ngindrai. Pwen pe nongan hiyan ta Kristus, ara kunpohowei topwei, uro Yerusalem ipoo uya tusuye uya kol Ilirikum pe urakayaniy.

²⁰ Hu kol mepo nongna Kristus kinna han kinna aliy mapu, ara namiliwai para pohoweya nongan hiyan, ara irayah kono para kuya pohowe nongan kiya kili hu. Pwen pe mbuna kumbulyani mbulya hamou mepo kintandroiyin ita.

²¹ Pwi, pwayan kinpwai pwen ipa toro:
“Hu ndramat mepo kanpohowe nongan kinna kili hu pwi, ara andre hu kanimei,

pe hu ndramat mepo hu konho hilingi non-gan pwi, ara andre lohonga hu kileu.”

²² Pwen ndroiyn ara ko pe Ngindrai ipenani yo para kusa kili wawu.

Pol ilolohonge para kiya saisai kiya Rom

²³ Hapeko mahapo lohongo iti wawu hayou soyon iya para kusa nime wawu, hapeko hakol kol kinto nondriya kol namandran hape iye para kuyapo mbulen kiya aliy, ara pwi.

²⁴ Pe yo ulolohonge para kumbusiy tehen aliy kiromwonen kuya kol Spen. Pe ulohonganiy para kusa nime wawu kiromwonen kusayau, pwen upwes para kurosura wawu, pe andre akasopwat yo para tokuyo para nakuya kol ara.

²⁵ Hapeko mahapo urupopo nakuya Yerusalem para kuya sopwat hu ndramira Ngindrai haiyan hutora aliy.

²⁶ Paratesah, hu para Masetoniya pe Akaya ara hupwes para hu kayuk yukyuk kiya kili hu yau haiyan ta Ngindrai mepo hundoisiy hutora Yerusalem.

²⁷ Pe hu pwes para hukambusiy tehen aliy, ara ndrokonan nahanah tahu iya kili hu Yutah. Paratesah, kapa hu Ndramira Lah hu kawiri lomwes tahu Yutah, ara nahanah tahu Ndramira Lah, para hukaposoiiwin kiya kili hu ara lomwes para nombuwe ndramat.

²⁸ Pe kiyamulan para kunmbusi mbulen aro kihipwen, pe kunimei tehe hu kanwiri hu yukyuk iye, pwen kiyamulan andre kuya kol Spen, pe nakusayau ara andre kusa saisai kusa kili wawu.

²⁹ Pe upahasaniy tehe kiro mwonen kusa kili wawu, ara andre kuiki lomwes ta Kristus kipopo ko kisa kili wawu.

³⁰ Wawu nali pe pisu, urakamam isa kili wawu, iya ngala Yapan Yesu Kristus torou, pe iya namiliwa Mwoiwan Haiyan para akorotine pwokeyan kisapolo yo pe akatohun kisato kiya kili Ngindrai kiya nopwaran to.

³¹ Pe akatohun para Ngindrai kisopwat yo kiy-ata hu ndramat mepo hukanpwotisingi lohonga hu pwi hutora Yutiyah, pwen yukyuk mepo kiya Yesrusalem ara andre hu ndramira Yapan hutora ariya, ara andre hukawiriy kiyapolo pwesai.

³² Pwen pe iya namiliwai pwokeyan ta Ngindrai opu, andre kusa kili wawu kiyapolo pwesai, pe andre worou masih kawiri pwoke.

³³ Ngindrai para ndriya wayis kiropolo wawu masih. Ndrokonan.

16

Tawuloh ta Pol

¹ Pe yo nakupwai kisa kili wawu tehe pisu tou Poupe, ara yiy pihin hamou para poya mbulen pe ngara kisopwat sios itakol ngawan Senkriya.

² Usok wawu para akarawulohani yiy kiya ngala Yapan kisa kili wawu tehe yiy ara hamou yau haiyan, pe sehe melit indroisiy ita kili wawu, ara akasopwat yiy kiya aliy, paratesah, sopwat tan ara namandran isa kili yo pe hu ndramat soyon i.

³ Pe akarawulohani Prisilla pe Akwila, hilu mepo hilpo mbulen sura yo iya mbulya Yesu Kristus.

⁴ Pe hiluiki mwoiwa hilu para hilu kamat kiya mbulya Ngindrai sura yo. Yo ko kuntawulohani hilu pwi, hapeko hu sios masih ta hu Ndramira Lah, ara hu rawuloh iyata hilu.

⁵ Pe akarawuloh i kiya kili sios mepo ngara hu karawurehu koro suwe hilu.

Pe akarawulohani kowase imwonen Epenetus, yiy irapaiwani ndriyan imu iya kili Kristus iro kol namandran iya Esiya.

⁶ Akarawulohani Meri, yiy mepo ipo mbulya wawu pwokeyan.

⁷ Akarawulohani Antronikus pe Yuniyas, mepo yowu hapat pe yowuro nondriya kou iya wule. Pe hu aposel, ara hu kanpakeh kili hilu pwi, pe hilusa pahasani Kristus iho mu kili yo.

⁸ Akarawulohani Ampliyatus, yiy mepo kowase pe nere para pakeh kili yo, pe ngara kippai kiyapolo Yapan.

⁹ Akarawulohani Urpanus, yiy mepo ipo mbulen sura tou iya mbulya Kristus, pe kowase pe nere imwonen Stakis.

¹⁰ Pe akarawulohani Apelles, mepo iro tine pwokeyan iya nondriya hu nohonou handra-handra pe irahatini yiy iya mbulya Kristus.

Akarawulohani hu ndrai sih ta Aristopulus.

¹¹ Pe akarawulohani Herotiyon, youlu ara hapat.

Akarawulohani hu ndrai sih ta Narkisus kiya ngala Yapan.

¹² Pe akarawulohani Trayepena pe Trayeposa, hu pihin ara, ara humbulyani mbulya Yapan pwokeyan.

Akarawulohani kowase pe nere Persis, pihin hamou i mepo ngara kimbulyani mbulya Yapan pwokeyan.

¹³ Pe akarawulohani Rupus, Yapan irakinima hilu tinan, pe tinan, ara irayah tino yi.

¹⁴ Pe akarawulohani Asinkritus, pe Pilekon, pe Hermes, pe Patropas, pe Hermas, pe hu nali hu hayah i para sios hutora sura hu.

¹⁵ Akarawulohani Pilolokus, Yuliya, Nereyus pe pisun, pe Olimpas pe hu yau haiyan hutora sura hu.

¹⁶ Akarawulohani hamou-hamou ta wawu kiyapolo tahunghung haiyan.

Yihu sios masih ta Kristus, ara hurawulohani wawu.

¹⁷ Wawu nali, urakamam isa kili wawu, para akoro hinehes kiyata hu mepo ngara hu kambusi sopat, pe ngara kasingori saya wawu pe andre kimbusi wele hu ndramat kimai kiya hinonou mepo wawu kanwiri pe hu kandrih. Akoro mawen kili hu.

¹⁸ Paratesah, hu ndramat tehen tora, ara hu konho mbusi mbulya Yapan Kristus torou pwi, hapeko lohongahu, ara purahu ko. Nongna hu andre kirang waison pe lahin para kipakarawani lohongahu ndramat mepo humakokowu.

¹⁹ Wawu ngara koho ndruwa nongna Ngindrai pe hu ndramat masih, ara hu kanhilong wawu pwen. Pwen pe upwesani wawu namandran iya; hapeko unamiliy para lohongai waison kiro kili

wawu kiya melit hiyan, pe akoro mawen kili kultuw mwomwan.

²⁰ Pe Ngindrai para ndriyan wayis, ara andre kindrou pwi kiraluluwi pwoke ta Sinai, pe kiyki yiy kisa pahandra wawu. Pahas ta Yapan Yesu torou kiro sura wawu.

²¹ Ndramat para susuyo Timoti irawulohani wawu, pe Lusiyus, pe Yason, pe Sosipata yi, yowu ara hapat para Yutah.

²² Yo Tertiyus, uratuluwi nongna Pol sahin isa kili wawu, para kirawulohani wawu iya ngala Yapan.

²³⁻²⁴ Pe Kayus mepo ipwokere yo, pe suwen ara yo pe hu para sios aripo ngara kapwes pe kambultere koro aliy, ara yowu rawulohani wou.

Erastus, yiy ara ndramat ngara kiro nimnim kiya sombule pat para kol namandran, pe nali tou Kuyartus ara hilu rawulohani wawu yi.

²⁵ Wawu kahari ngala Ngindrai, para koro tine pwokeyan kiya lohongai ndrision tawawu iya nongan hiyan pe iya pohoweya nongan ta Yesu Kristus, iya nongan ndrokonan kokohe mepo ikohon kili hu ndramat hasap iyau hasap kannu, ara isa yelan ngawan.

²⁶ Hapeko mahapo hu nongan ndrokonan kokohe mepo Ngindrai kinto-kinto ipwandran-drahani hu poropet para hu karatuluwiy, ara kinsa yelan ngawan. Pwen andre hu ndrayer ndramat para kol pwan masih andre hu kapwo-tisingi lohongahu pe hu koho ndruman—

²⁷ pe Yesu Kristus mepo yiy Ngindrai pe lohongan waison, ara andre tukahari ngalan lang masih! Ndrokonan.

Nongan Hiyan
Portions of the Holy Bible in the Nali Language of
Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Nali long Niugini

copyright © 2008, 2012, 2020 PNG Bible Translation Association

Language: Nali

Translation by: PNG Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-11-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Nov 2025 from source files dated 26 Nov 2025

1c7cf377-af27-5ad9-9abb-06ab9a468be4